

Johanna Heino ja Emmi Janatuinen

Opiskelijan ohjaaminen synnytysalutyöhön

– opas kättilöille

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kättilö (AMK)
Hoitotyö
Opinnäytetyö
02.05.2012

Tekijät Otsikko	Emmi Janatuinen ja Johanna Heino Opiskelijan ohjaaminen synnytysalatyöhön – opas kättilöille
Sivumäärä Aika	30 sivua + 9 liitettä 02.05.2012
Tutkinto	Kättilö (AMK)
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Kättilötyön suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja	Ttm Pirjo Koski
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää opiskelijaohjauksen laatua Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla. Tarkoituksena oli laatia opas opiskelijaohjauksesta Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla opiskelijaohjaajina toimiville kättilöille.</p> <p>Opinnäytetyön toteutustapa oli toiminnallinen. Aineisto kerättiin teoreettisen viitekehyksen ja laadullisen kyselylomakkeen avulla. Kysely toteutettiin sähköpostitse ja lähetettiin kolmelle kättilölle ja neljälle kättilöopiskelijalle Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla. Sähköpostikyselyn tulokset analysoitiin kuvailevalla analyysimenetelmällä. Aineiston pohjalta laadittiin opiskelijaohjauksen opas osaston kättilöiden käyttöön yhteistyössä Hyvinkään sairaalan synnytysalikätilöiden kanssa. Tuotoksena syntyi tiivis ja helppolukuinen opas, joka muistuttaa ohjaajaa tärkeimmistä ohjauksessa huomioitavista asioista.</p> <p>Opinnäytetyö on osa Hyvä Syntymä -hanketta, jonka yhteistyökumppaneina toimivat Hyvinkään sairaala, Jorvin sairaala, Oulun yliopistosairaala, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos sekä Suomen Kättilöliitto.</p>	
Avainsanat	kättilö, opiskelijaohjaus, harjoittelu, synnytysalä

Authors Title	Emmi Janatuinen and Johanna Heino Mentoring student in the delivery ward – guidebook for midwives
Number of Pages Date	30 pages + 9 appendices May 2 nd 2012
Degree	Bachelor on health care
Degree Programme	Nursing and health care
Specialisation option	Midwifery
Instructors	Pirjo Koski, MHS
<p>The aim of this thesis was to develop the quality of the student mentoring in the delivery ward of Hyvinkää Hospital. Our purpose was to compose a guidebook for midwives mentoring students and working in the delivery ward of Hyvinkää Hospital.</p> <p>The data of this functional thesis was collected by putting together a theoretical framework and the results of a qualitative questionnaire. A straw poll was executed by e-mail and sent to three midwives and four midwife students in the delivery ward of Hyvinkää Hospital. The results were analysed with a descriptive method. The guidebook of mentoring was assembled on the strength of the data. It was directed at midwives and made in coordination with midwives in delivery ward of Hyvinkää Hospital. The output was formed into a compact and readable guidebook that reminds the reader of the most important issues in mentoring.</p> <p>The thesis is a part of the Good Childbirth Project which has the following partners: Hyvinkää Hospital, Jorvi Hospital, Oulu University Hospital, National Institute For health And Welfare and Suomen Kätilöliitto.</p>	
Keywords	midwife, mentoring, practical training, delivery ward

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävät	2
3	Kätilötyön harjoittelun ohjaaminen	3
3.1	Keskeiset käsitteet	3
3.2	Harjoittelun ohjauksen onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä	5
3.2.1	Harjoittelussa oppiminen	5
3.2.2	Opiskelijan tyytyväisyys	5
3.2.3	Harjoitteluyksikön ilmapiiri ja asenteet	6
3.2.4	Hyvä ohjaaja	6
3.2.5	Kommunikaatio ja vuorovaikutus	7
3.2.6	Harjoittelun arviointi ja palautteen anto	8
3.2.7	Ohjaamisen resursointi	9
4	Oppaan kehittämisprosessi	9
4.1	Tutkimuksellisen aineiston kerääminen	9
4.2	Aineiston kerääminen sähköpostikyselyllä	10
4.3	Kuvaileva analyysimenetelmä	11
4.4	Oppaan sisällön tuottaminen	12
5	Opinnäytetyön tulokset	13
5.1	Sähköpostikyselyn tulokset	13
5.2	Oppaan sisältö ja ulkoasu	16
5.3	Palautteet oppaasta	17
6	Pohdinta ja johtopäätökset	17
6.1	Työn julkaiseminen ja tiedottaminen	17
6.2	Prosessin ja tulosten pohdinta	19
6.3	Menetelmän pohdinta	21
6.4	Luotettavuuskysymykset	22
6.5	Eettiset kysymykset	24
6.6	Kehittämis ehdotukset	26
	Lähteet	28

Liitteet

Liite 1. Kysymykset harjoittelussa oleville opiskelijoille

Liite 2: Kysymykset ohjaajille

Liite 3: Kysymykset harjoittelun suorittaneille opiskelijoille

Liite 4: Saatekirje osaston kättilöille ja opiskelijoille

Liite 5: Saatekirje harjoittelun suorittaneille opiskelijoille

Liite 6: Suostumuskirje

Liite 7: Kutsu julkaisutilaisuuteen

Liite 8: Oppaan arviointilomake

Liite 9: Ohjaussuhdetta synnyttämässä – opas opiskelijaohjaajille

1 Johdanto

Opiskelijaohjaus ja sen onnistuminen on tärkeä osa opiskelijan oppimista, koska se yhdistää koulussa opitun teorian käytäntöön. Harjoittelu on opiskelijalle ainutlaatuinen mahdollisuus saada valmiuksia tulevaan työelämään. Ohjauksen laatu voidaan turvata vain sitä kehittämällä.

Kehittämällä synnytyskättilöiden ohjaustaitoja voimme vaikuttaa siihen, millaisia osaajia ja ammattilaisia kättilöopiskelijoista muodostuu valmistumisen jälkeen. Hyvä ja laadukas ohjaus on siis avainroolissa kättilöopiskelijoiden ja valmistuneiden kättilöiden ammatillisessa kasvussa.

Opiskelijaohjausta hoitotyössä on tutkittu paljon ja aiheesta löytyy runsaasti eritasoisia tutkimuksia viimeisen kymmenen vuoden sisältä. Ohjauksen toteutumista on tutkittu sekä opiskelijoiden että lähiohjaajien kannalta, mutta enemmistö tutkimuksista käsittelee aihetta ohjaajien näkökulmasta. Tutkimuksia on toteutettu erilaisten kyselyiden, mittareiden ja suullisten haastattelujen avulla. Tutkimuksia on tehty myös ohjauksen kehittämistä ajatellen.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kehittää opiskelijaohjauksen laatua Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla, jotta ohjaus vastaisi entistä paremmin kättilötyön oppimisen ja opetuksen tarpeita. Tarkoituksena oli laatia opas opiskelijaohjauksesta Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla opiskelijaohjaajina toimiville kättilöille.

Työmme toteutustapa oli toiminnallinen. Opinnäytetyöprosessissa kokosimme aiheeseen liittyvän aiemman tutkimustiedon sekä synnytysosaston kättilöiden ja kättilöopiskelijoiden toiveiden perusteella oppaan opiskelijaohjaajille. Oppaan avulla opiskelijaa ohjaava kättilö saa tarvittaessa ajanmukaista ja opiskelijoiden näkökulmista lähtöisin olevaa tietoa, jota hän voi käyttää hyväksi ohjaamisessa. Opinnäytetyömme auttaa siis ohjaajien ohjaustaitojen kehittymisen kautta myös opiskelijoita saamaan kaiken mahdollisen tiedon ja taidon irti harjoittelustaan. Hyvinkään sairaalan kättilöt ovat ilmaisseet epävarmuutensa ohjausosaamisestaan (Koski 2011: Julkaisematon lähde). Oppaan

tavoitteena on, että Hyvinkään sairaalan synnytysosaston kättilöiden varmuus ohjaamiseen lisääntyy ja tätä kautta myös kättilöopiskelijoiden oppiminen tehostuu.

Opinnäytetyömme oli osa Hyvä Syntymä -hanketta, jonka tavoitteeksi on asetettu muun muassa näyttöön perustuvan kättilötyön edistäminen ja kättilötyön oppimisen ja opetuksen kehittäminen (Paavilainen 2011: Julkaisematon lähde). Hyvä Syntymä -hankkeen yhteistyökumppaneina toimivat Hyvinkään sairaala, Jorvin sairaala, Oulun yliopistosairaala, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä Suomen Kättilöliitto.

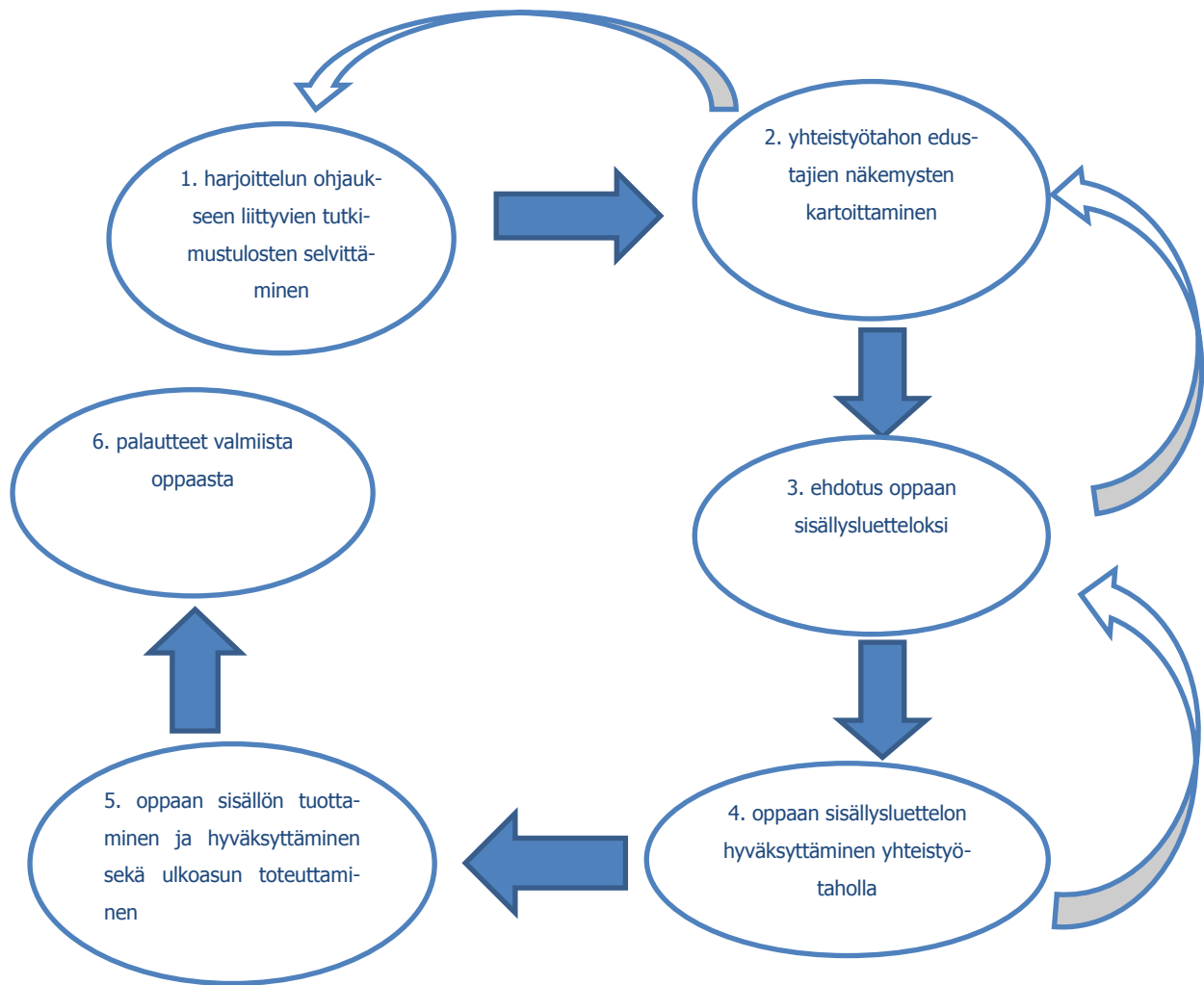
2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävät

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kehittää opiskelijaohjauksen laatua Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla. Tarkoituksena oli laatia opas opiskelijaohjauksesta Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla opiskelijaohjaajina toimiville kättilöille.

Tutkimustehtävämme jakautuivat aineiston keräämiseen ja kehittämistoimintaan. Aineistonkeruuvaiheen tutkimustehtävänäimme oli selvittää harjoittelun ohjaukseen liittyvien tutkimusten tuloksia sekä kartoittaa yhteistyötahon edustajien näkemyksiä harjoittelun ohjauksesta. Tämän vaiheen tarkennetut tutkimuskysymykset olivat:

1. Minkälaista sisältöä harjoittelunohjauksen oppaassa tulisi olla?
2. Minkälainen on hyvä harjoittelunohjauksen opas?

Kehittämistoimintaan liittyvissä tutkimustehtävissä teimme ehdotuksen oppaan sisällysluetteloksi, hyväksyimme sisällysluettelon yhteistyötaholla, tuotimme oppaan sisällön, hyväksyimme sen yhteistyötaholla ja toteutimme oppaan ulkoasun. Lopuksi pyysimme yhteistyötaholta palautetta oppaasta. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Tutkimuksen kulku prosessina

3 Kätilötyön harjoittelun ohjaaminen

3.1 Keskeiset käsitteet

Kätilö on maansa asianmukaisessa kätilökoulutuksessa hyväksytysti ja menestyksekkäästi opintonsa suorittanut ja kätilöluetteloon rekisteröidyksi tullaan vaaditun pätevyyden hankkinut henkilö, jolla on laillinen lupa harjoittaa kätilötyötä (Kätilön määrittelmä 2009). Kätilö on seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen sekä naistentautien asiantuntija (Kätilötyö 2010). Terveystieteiden ammattilaisena kätilö ohjaa odot-

tavia äitejä raskauden aikana, hoitaa naistentautipotilaita, avustaa äitiä synnytyksen aikana ja synnytyksen jälkeen sekä hoitaa vastasyntyneitä. Kätilöllä on myös sairaanhoitajan pätevyys. (Ammattinetti 2008.)

Kätilön tutkinto on EU-direktiivien säätelemä ja sisältää 135 opintopistettä harjoittelua. Kätilöopiskelija harjoittelee erilaisissa hoito- ja kätilötyön toimintaympäristöissä. Työelämässä tapahtuvassa harjoittelussa opiskelija saa tuekseen ohjaavan opettajan ja harjoitteluyksikön sairaanhoitajan tai kätilön, joka toimii asiantuntijana ja ohjaa opiskelijaa saavuttamaan harjoittelujaksolle asettamansa tavoitteet sekä antaa hänelle palautetta. Kätilötyön harjoittelu sisältää harjoittelut naistentautien osastoilla tai poliklinikoilla, lapsivuodeosastoilla, äitiys- ja lastenneuvoloissa, raskaana olevien osastoilla tai äitiyspoliklinikoilla sekä synnytyssaleissa. Harjoittelu on osa opiskelijan ammatillista kasvua, joka jatkuu työelämässä valmistumisen jälkeen. (Hoitotyö: Kätilö 2009.)

Kätilön tutkintoon johtavaan ammattikorkeakoulukoulutukseen sisältyy kaksi synnytysaliharjoittelujaksoa kahden viimeisen lukukauden aikana. Ensimmäisessä synnytysaliharjoittelussa kätilöopiskelija saa perusvalmiudet säännöllisen synnytyksen hoitoon. Tässä harjoittelussa syntymän aikaiset kliiniset taidot kehittyvät ja synnyttävän perheen kohtaamisessa tarvittavat taidot syvenevät. Näyttöön perustuvan tiedon kautta opiskelija oppii tarkastelemaan synnytyksenhoitokulttuuria. Toinen synnytysaliharjoittelujakso syventää opiskelijan osaamista syntymän hoidon perustaidoissa. Kätilöopiskelija saa valmiuksia toimia itsenäisesti ja perustella omaa toimintaansa. Harjoittelijan kokonaisuuden hallinta sekä päätöksentekokyky syntymän aikaisessa kätilötyössä kehittyvät ja hän saa valmiuksia toimia syntymänhoidon erityistilanteissa. (Opinto-opas 2009.)

Ohjaus on tiedon, taidon ja selviytymisen jakamista ja rakentamista yhdessä. Ohjauksessa ohjaaja ja ohjattava kohtaavat tasavertaisina yksilöinä vuoropuhelun kautta. Ohjaustilanteessa on huomioitava ohjattavan ohjauksentarve, aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kokemukset, uskomukset ja asenteet. Ohjaus kannustaa ohjattavaa ottamaan vastuun oppimisestaan omista lähtökohdista käsin. Ohjauksen tavoitteena on, että ohjattava ymmärtää tilanteen merkityksen ja saa kokea voivansa vaikuttaa siihen. (Elo-ranta ym. 2011: 19–20,22.)

Opiskelijan oppimisen arvioinnilla on tärkeä rooli koulutus- ja oppimisprosessissa. Arvioinnin avulla määritellään ja ylläpidetään koulutuksen laatua sekä varmistetaan työelämä arvostus ja hyväksyntä koulutukselle. Arviointi kertoo opiskelijalle, opettajalle ja työnantajalle opiskelijan tiedoista ja taidoista koulutusohjelman eri opinnot ja koko tutkinnon suoritettuaan. (Arviointi 2011.)

3.2 Harjoittelun ohjauksen onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä

3.2.1 Harjoittelussa oppiminen

Oppimisen kannalta tutkimuksissa korostetaan oppimistilanteiden ja -tapojen tärkeyttä. Ohjaaja nähtiin lähteissä roolimallina opiskelijoille. (Jones 2004: 160; Koskinen – Silén-Lipponen 2011: 127; Nojonen 2008: 41; Lepojärvi 2011: 13; Puttonen 2009: 42,46–48; Sipponen 2009 :43.) Harjoittelu koettiin merkittävänä osana sekä opiskelijan että lähiohjaajan ammatillista kasvua ja opiskelijan omalla aktiivisuudella on suuri rooli harjoittelun oppimisprosessissa ja ohjauksen mielekkyydessä (Koponen 2009: 45; Kuusisto 2009: 28; Sipponen 2009: 52; Warren 2010: 1366). Opiskelijan täytyy olla sitoutunut ja motivoitunut meneillään olevaan harjoitteluunsa, jotta hänen taitonsa ja ammatillisuutensa kasvaisi maksimaalisesti (Warren 2010: 1366). Ohjaajan esimerkin kautta opiskelija oppii parhaimmillaan itseluottamusta, itsevarmuutta ja itsenäisyyttä. Näin hän saa rohkeutta tehdä itsenäisiä päätöksiä hoitotyön hierarkkisessa ympäristössä. (Miles 2008: 704.) Harjoittelu käytännön ympäristössä on oppimisprosessi, johon kuuluu useita vaiheita alkaen havainnoinnista loppuen itsenäiseen harjoitteluun (Anderson 2011: 50).

3.2.2 Opiskelijan tyytyväisyys

Lähteissä kartoitetaan jonkin verran opiskelijoiden tyytyväisyyteen vaikuttavia tekijöitä osastolla (Koskinen – Silén-Lipponen 2011: 125; Lepojärvi 2011: 21). Opiskelijat mainitsivat tällaisiksi tyytyväisyyteen vaikuttaviksi tekijöiksi esimerkiksi opiskelijoiden yksilöllisen kohtelun, tehtäväorientaation, erilaiset opetusinnovaatiot ja mahdollisuuden olla yhteydessä opettajan kanssa. Jos osallisuus toteutuu hyvin ohjaussuhteessa, myös se on vaikuttamassa opiskelijoiden tyytyväisyyteen ohjatussa harjoittelussa. (Lepojärvi 2011: 23.)

3.2.3 Harjoitteluyksikön ilmapiiri ja asenteet

Harjoitteluosaston ilmapiiri ja henkilökunnan asenteet opiskelijaa kohtaan ovat aikaisempien tutkimusten mukaan suuresti vaikuttamassa opiskelijan viihtyvyyteen harjoitteluympäristössä (Lepojärvi 2011: 21; Puttonen 2009: 53; Sipponen 2009: 42; Vuorinen 2005: 275). Kun opiskelijoita kohdellaan hoitotiimin jäsenenä, se vaikuttaa myönteisesti oppimiskokemuksiin. Ohjaajina toimivat henkilökunnan jäsenet ottavat herkemmin opiskelijan mukaan työyhteisöön. (Nojonen 2008: 42.) Esimerkiksi se, miten henkilökunta toivottaa opiskelijat tervetulleiksi osastolle, vaikuttaa opiskelijoiden oppimiseen (Lepojärvi 2011: 25). Ohjaajat toimivat yhteistyössä opiskelijan kanssa silloin, kun he ottavat hänet tasa-arvoisena mukaan työyhteisön jäseneksi (Vuorinen 2005: 275). Harjoitteluun tullessaan opiskelijat tietävät olevansa osaston hierarkiassa alimpana, joten kättilöiden ei ole tarpeellista muistuttaa heitä siitä (Miles 2008: 711).

3.2.4 Hyvä ohjaaja

Hyvän ohjaajan ominaispiirteitä ja toimintatapoja kuvattiin monissa tutkimuksissa. Opiskelijoiden mielestä hyvä ohjaaja tarjoaa ohjattavalle muun muassa huomiota, huolenpitoa, tunnustusta ja kunnioitusta. Häneltä löytyy myös empatiakykyä opiskelijaa kohtaan. (Lepojärvi 2011: 22.) Hyvältä ohjaajalta löytyy edellisten lisäksi persoonallisuutta, joka näkyy itseluottamuksena ja suunnitelmallisuutena. Hän omaa hyvät vuorovaikutustaidot, joihin kuuluu muun muassa ystävällisyys ja myönteisyys ylipäätään. Hyvä ohjaaja on halukas ohjaamaan ja hänellä on ohjaajalta vaadittavat opetustaidot. Hän on siis opiskelijan saatavilla ja kykenee antamaan sopivasti vastuuta myös ohjattavalleen. (Koskinen – Silén-Lipponen 2001: 127.) Ensisijaisesti opiskelijan olisi opittava, kuinka huolehtia äidistä, joka tarvitsee tukea ja rohkaisua. Epäolennaisten tehtävien teettäminen vie aikaa opiskelijan oppimiselta ja vuorovaikutustaitojen kehittymiseltä. (Miles 2008: 704.)

Opiskelijoiden mukaan ohjaajan järjestelytaidot, suhdetoiminta ja sovittelukyky kertovat hänen opetustaidoistaan (Koskinen – Silén-Lipponen 2001: 127). Ohjaaja ei saisi koskaan purkaa omaa turhautumistaan opiskelijoihin ja hoitotyön johdon pitäisi tukea ohjaajina toimivia kättilöitä siinä. Jotta kättilöt jaksavat sitoutua rooliinsa opiskelijaohjaa-

jina, heidän toimintansa opiskelijoiden oppimisen hyväksi tulisi saada tunnustusta työyhteisössä. (Miles 2008: 704,710.)

Ohjaus voidaan jaotella klinisen harjoittelun edellytyksiin, sisältöön ja vaikutuksiin. Harjoittelun edellytyksiin sisältyy muun muassa ohjaajan tietoisuus hoitotyön kehityksestä, asiantuntijuus sekä teoreettiset, kliniset ja eettiset taidot hoitotaitojen ohella. Harjoittelun sisältöön kuuluu ohjaajien ammatillisen kehityksen, pedagogisten kykyjen, tutkimus- ja kehitystoiminnan ja yhteistyön tukeminen. Vaikutuksista mainitaan sekä opiskelijoiden että ohjaajien ammatillinen ja henkilökohtainen kehitys. (Häggman-Laitila – Eriksson – Meretoja – Sillanpää – Rekola 2007: 388.)

3.2.5 Kommunikaatio ja vuorovaikutus

Kommunikaatio ja vuorovaikutus nousivat esille suurimmassa osassa tutkimuksia. Vuorovaikutusta käsitellään sekä lähiohjaajan ja opettajan että opiskelijan ja harjoittelupaikan henkilökunnan välillä. (Koponen 2009: 43; Koskinen – Silén-Lipponen 2011: 127; Lepojärvi 2011: 20,25; Vuorinen 2005: 277.) Ohjaajat toivoisivat säännöllistä yhteistyötä koulun kanssa. Opettajan tulisi antaa harjoitteluyksikköön ajantasaista tietoa koulutuksen rakenteesta, oppikurssien sisällöstä ja muuttuneista opetusmenetelmistä. Tehokas informaation vaihto henkilökunnan ja ohjaavan opettajan välillä ennen ja jälkeen harjoittelujakson on siis tärkeää ohjauksen onnistumiseksi. (Sipponen 2009: 48.) Myös opiskelijat itse odottavat enemmän vuorovaikutusta sairaalan henkilökunnan ja opettajien välillä (Lepojärvi 2011: 22).

Opiskelijan ja opettajan välisellä vuorovaikutuksella on merkitystä opiskelijan oppimiseen (Lepojärvi 2011: 21; Puttonen 2009: 36,43–44,72,75). Opiskelijan henkilökohtainen suhde ohjaajaan on tärkeässä osassa ja heidän välisensä kommunikaation toimivuus on pohja onnistuneelle ja antoisalle harjoittelulle (Lepojärvi 2011: 20; Warren 2010: 1366). Hyvässä ohjaussuhteessa ohjaaja tietää opiskelijan lähtötason, oppimistarpeet ja tavoitteet. Ohjaaja myös tukee opiskelijaa näihin tavoitteisiin pääsemisessä koko harjoittelun ajan, mutta ohjaajien välillä on toki vaihtelua. Ohjaussuhteen jatkuvuuteen tulisi kiinnittää huomiota jo opiskelijaohjausta suunniteltaessa ja henkilökohtaista ohjaajaa valittaessa. (Nojonen 2008: 44,61.)

3.2.6 Harjoittelun arviointi ja palautteen anto

Suuri osa lähteistä puuttuu harjoittelun arvioimiseen ja sen kehittämiseen. Erityisesti ohjaajat kokevat sen helposti vaikeana ja kaipaavat siihen kehitystä. (Koponen 2009: 47; Kuusisto 2009: 23; Lepojärvi 2011: 28; Nojonen 2008: 48; Puttonen 2009: 57–60.) Ohjaajista suurin osa pitää opiskelijan arvioimista vaikeana. Syinä tähän on muun muassa se, että asioita on vaikea muotoilla paperille ja jotkut ohjaajat kokevat hankalaksi negatiivisen palautteen antamisen. (Kuusisto 2009: 24.) Ohjaajat toivovat muun muassa lisää keskustelua arvioinnista ja sen tekemisestä opettajien kanssa. Arvioinnin tekemiseen pitäisi olla selkeät ohjeet, joiden mukaan toimia. (Sipponen 2009: 45.)

Jatkuvan ja realistisen palautteen merkitystä opiskelijan ja ohjaajan kannalta pohdittiin useassa lähteessä (Jones 2004: 159; Kuusisto 2009: 22; Koponen 2009: 45; Nojonen 2008: 45; Vuorinen 2005: 275). Jos palautetta annetaan vain lopussa, opiskelija ei voi kehittyä (Kilcullen 2007: 102). Palautteen tulee olla rakentavaa ja ohjaajat ovat tutkimusten mukaan kykeneviä antamaan tällaista rakentavaa ja opiskelijaa kehittävää palautetta myös selvästi alisuoriutuvien opiskelijoiden kohdalla (Jones 2004: 159).

Rakentavaa palautetta annettaessa on tärkeää arvioida opiskelijan suoriutumista eikä häntä henkilönä. Palautteen on pohjauduttava todellisiin havaintoihin ja oltava tarpeeksi yksityiskohtaista. On kuitenkin turha antaa kiitosta, jota opiskelija ei ole ansainnut. Palautetta tulisi antaa asioista, joissa opiskelija pystyy kehittymään. Kyseessä on ohjaajan mielipide asiasta, ei ehdoton totuus. Muilla voi olla erilainen käsitys asiasta. Niin sanottu hampurilaismalli ohjaa aloittamaan palautteen positiivisista asioista, sen jälkeen antamaan kehittämissuhteita ja lopuksi kannustamaan palautteen saajaa. (Rakentavan palautteen antaminen 2005.)

Mikko Saarikoski on kehittänyt osastojen käyttöön CLES-mittarin, joka on ohjatun harjoittelun palautemittari. Sen avulla harjoitteluyksikkö saa opiskelijoilta palautetta ohjauksen onnistumisesta ja muun muassa osaston yleisestä ilmapiiristä. Mittarin avulla opiskelija arvioi esimerkiksi osaston ohjauksellisia lähtökohtia ja ohjaussuhteen toimivuutta. (Saarikoski 2002: 10,26.)

3.2.7 Ohjaamisen resursointi

Ohjaajat kokevat myös useiden tutkimusten mukaan, ettei heille ole varattu tarpeeksi aikaa opiskelijoiden ohjaamiseen (Koponen 2009: 41; Kuusisto 2009: 32; Nojonen 2008: 39; Warren 2010: 1366). Jos opiskelijaohjaajille varattaisiin osastolla ylimääräistä aikaa ohjaamiseen, he kykenisivät huomattavasti paremmin tarjoamaan opiskelijoille erilaisia oppimistilanteita ja laadukasta ohjausta. Normaalin työn ohessa ohjaamiseen ei jää tarpeeksi aikaa. (Jones 2004: 161.) Ohjaajat toivovat, että ohjattavat jaetaan tasapuolisesti eli sama ohjaaja ei joudu ohjaamaan opiskelijoita liian tiheästi (Kuusisto 2009: 30; Sipponen 2009: 51). Sellaisissa paikoissa, joissa on paljon henkilökuntaa ja nopeasti vaihtuvia tilanteita, voidaan käsikirjan avulla varmistaa sovittujen normien mukainen opiskelijaohjaus (Manninen 2003: 14).

4 Oppaan kehittämisprosessi

4.1 Tutkimuksellisen aineiston kerääminen

Opinnäytetyönä kehittämämme opiskelijaohjauksen opas Hyvinkään sairaalan synnytysosastolle pohjautuu opiskelijaohjauksesta tehtyjen tutkimusten tuloksiin. Tietoa haikiessamme valitsimme hakusanoja, joilla lähdimme etsimään artikkeleita ja tutkimuksia opinnäytetyöhömmä liittyen. Koska aiheemme koskee harjoittelua ja ohjaamista, käytimme aihepiiriin liittyviä sanoja: opiskelijaohjau*, työharjoittelu, harjoittelu, synnytysosasto, hoitotyö, sairaanhoitaj*, opiskelij, ohjau* sekä englanninkieliset hakusanat clinical learning and midwi*.

Käytimme tutkimuksia etsiessämme tietokannoista Artoa, Lindaa, Theseusta, Cinahlia ja Pubmedia. Osan hauista teimme manuaalisesti tutkimusten lähdeluetteloita selailen. Etsimme tieteellisiä tutkimuksia vuosilta 2000–2011. Tutkimusten tuli olla joko suomen- tai englanninkielisiä. Etsimme erityisesti tutkimuksia, jotka käsittelivät aihettamme kätilötyön näkökulmasta, mutta niiden vähyyden takia hyväksyimme myös laadukkaita tutkimuksia yleisesti hoitotyön harjoittelun ohjaukseen liittyen.

Hoitotyön harjoittelun ohjaamisesta löytyy runsaasti tutkimuksia. Suomenkin sisältä löytyy paljon tutkimustuloksia liittyen opiskelijaohjaukseen ja sen kehittämiseen. Suurimmassa osassa lähteitämme on tutkittu harjoittelun ohjaamista mentoreiden näkö-

kulmasta ja niissä on paljon heidän kokemuksiin ja niistä nousseita kehittämisideoita. Opiskelijoiden ja opettajien mielipiteet jäävät lähteissä syrjemmälle, mutta niitäkin löytyy jonkin verran. Vain kolme valitsemaamme tutkimusta keskittyy kättilöihin ja synnytysaliharjoitteluun. Muu tietoperusta pohjautuu muun hoitotyön tutkimuksiin, jotka ovat kuitenkin sovellettavissa aiheeseemme.

4.2 Aineiston kerääminen sähköpostikyselyllä

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tietoa voidaan kerätä konsultaationa haastatellen asiantuntijoita. Saatua tietoa käytetään tässä tapauksessa opinnäytetyössä kuin lähdeaineistona eli päättelyn ja argumentoinnin tukena sekä tuomaan teoreettista syvyyttä opinnäytetyössä käytyyn keskusteluun. (Vilka – Airaksinen 2003 :58.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei tarvitse käyttää tutkimuksellisia menetelmiä ja aineiston ja tiedon kerääminen tulisi tarkoin harkita, koska jos toiminnalliseen opinnäytetyöhön yhdistetään selvitys, työn laajuus kasvaa kohtuuttoman suureksi. (Vilka – Airaksinen 2003: 56.) Päädyimme keräämään aineistoa sähköpostikyselyllä, koska halusimme kartoittaa Hyvinkään sairaalan synnytysosaston kättilöiden ja opiskelijoiden mielipiteitä opiskelijaohjaukseen ja käsikirjan kehittämiseen liittyen. Sähköpostikyselyyn vastaaminen myös salli vastaajalle pidemmän vastausajan haastatteluun verrattuna. Koska työmme oli toiminnallinen, sähköpostikysely sopi laajuudeltaan kehittämistyömme tueksi.

Eskola (1975) on määritellyt kyselyn sellaiseksi menettelytavaksi, jossa kyselylomakkeen täyttää tiedonantaja itse joko valvotuissa olosuhteissa tai kotonaan (Sarajärven ja Tuomen 2009: 73 mukaan). Lomakkeella jokaiselta tutkittavalta kysytään avoimet kysymykset samassa muodossa ja järjestyksessä (Vilka – Airaksinen 2003: 63). Kyselyn muoto riippuu tarkoituksesta ja kohderyhmästä. Kysymysten laatimisessa ja muotoilemisessa on oltava tarkka, koska kysymykset ovat perusta tutkimuksen onnistumiselle. (Aaltola – Valli 2010: 103.) Laadimme kyselylomakkeeseen avoimia kysymyksiä, jotta vastaaminen onnistuisi omin sanoin, emmekä rajaisi vastausmahdollisuuksia.

Aineiston keruu opiskelijaohjauksen käsikirjan kehittämisen pohjaksi tapahtui laadullisen kyselylomakkeen avulla. Kehitimme opiskelijoille ja ohjaajille omat kyselylomakkeet

(Liitteet 1 ja 2). Lähetimme kysymykset osastonhoitaja Anna-Liisa Pyyköselle sähköpostin kautta. Osastonhoitaja valitsi osastolta kolme kättilöä, joille lähetti sähköpostitse ohjaajille tarkoitetut kyselylomakkeet. Sen lisäksi hän lähetti opiskelijoille tarkoitetun kyselylomakkeen kaikille osastolla sillä hetkellä harjoittelussa oleville kättilöopiskelijoille, joita oli kaksi. Metropolia ammattikorkeakoulun syntymän hoidon opettajalta Jaana Sillankorvalta saimme kahden syksyllä 2011 Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla harjoittelussa olleiden kättilöopiskelijoiden yhteystiedot. Lähetimme heille sähköpostitse opiskelijoille tarkoitetut taustakysymyksiltään hieman erilaiset kyselylomakkeet (Liite 3). Vastausajaksi määriteltiin 2 viikkoa. Vastaukset palautettiin toisen kättilöopiskelijan sähköpostiin. Kyselylomakkeen laatimisessa käytettiin hyväksi aikaisempaa tutkimustietoa, joka esitellään luvussa 3. Kysely toteutui vuoden 2012 alussa tutkimusluvan myöntämisen jälkeen.

Testasimme kysymysten selkeyttä luettamalla opiskelijoille suunnatut kysymykset kahdella Metropolia Ammattikorkeakoulun kättilöopiskelijalla, jotka eivät vielä olleet suorittaneet synnytyssaliharjoittelua. Tämän jälkeen kysymyksiä kehiteltiin edelleen. Opin- näytetyöohjauksessa opiskelijoille ja ohjaajille suunnattuja kysymyksiä muutettiin vielä enemmän tutkimuskysymyksiin vastaaviksi. Ohjaajille tarkoitetut kysymykset luki ja hyväksyi Hyvinkään sairaalan synnytysosaston osastonhoitaja Anna-Liisa Pyykönen.

4.3 Kuvaileva analyysimenetelmä

Käytimme aineiston analysointiin kuvailevaa analysointimenetelmää. Toiminnallisessa oppinäytetyössä ei aina tarvitse analysoida laadullisella tutkimuksella kerättyä aineistoa yhtä tarkasti ja järjestelmällisesti kuin tutkimuksellisissa oppinäytetyöissä (Vilkka – Airaksinen 2003: 56).

Kuvailevassa analyysimenetelmässä nostetaan tutkimuskysymysten pohjalta aineistosta olennainen esiin luonnollista kieltä käyttäen (Tuomi – Sarajärvi 2009: 101). Analysoidessamme luimme ensin sähköpostikyselyyn vastanneiden vastaukset läpi useaan otteeseen. Pyrimme analysoimaan aineistoa hyvin aineistolähtöisesti. Kuvailevan analyysin tavoitteena oli muodostaa havaitusta asioista uusi, yksityiskohtia selkeämmin kuvaava rakenne (Anttila 2006: 285). Tätä menetelmää käyttäen muotoilimme opiskelijaohjauksen oppaan sisältöön ja toteutukseen liittyviä asioita paremmin ymmärrettäviki-

si. Vastauksia analysoidessamme nostimme jokaisen vastaajan vastauksista esiin teemoja, jotka toistuivat useamman henkilön vastauksissa. Ryhmittelimme vastaajien mainitsemia asioita teemojen mukaisiin ryhmiin pitäen koko ajan kyselyssä kysytyt kysymykset mielessämme. Lopuksi keräsimme yhteen niitä vastauksissa nousseita yksittäisiä asioita, joille ei löytynyt yhteistä teemaa. Teemojen muodostamista ryhmistä kokosimme tutkimuskysymysten mukaisia kokonaisuuksia.

4.4 Oppaan sisällön tuottaminen

Kielitoimiston sanakirjan mukaan opas tarkoittaa opastavan ihmisen lisäksi ohjekirjaa, alkeiskirjaa tai käsikirjaa. Näin ollen opas eli käsikirja on teos, joka esittää keskeiset käytännön tiedot joltakin alalta (SuomiSanakirja). Oppaita on erilaisia. Ne voidaan toteuttaa lehtisenä, kirjana, kansiona, videona, cd:nä, dvd:nä tai www-sivuna. Lehtiset ja kirjat voivat olla erikokoisia käyttökohteesta riippuen. Joissakin tilanteissa taskukokoinen opas on käytännöllisin vaihtoehto.

Teimme opasta yhteistyössä Hyvinkään sairaalan synnytysalin kättilöiden kanssa. Osastonhoitaja oli suurena apuna jo kyselyn suunnittelusta alkaen. Keväällä 2012 kävimme Hyvinkäällä tutustumassa osastolla jo käytössä oleviin opiskelijaohjauksen materiaaleihin. Olimme saaneet kuulla, että synnytysaliin oli jo yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun ja Laurea Ammattikorkeakoulun kanssa koottu kansio opiskelijaohjaukseen liittyvistä asioista. Kävimme kansiota läpi osastonhoitajan kanssa ja mietimme asioita, joita kansiosta mahdollisesti puuttuu. Totesimme, että moni kansiossa esille tulleista teemoista oli suunnattu selkeästi opiskelijoille heidän harjoitteluun helppottamaan. Päädyimme osastonhoitajan ehdotuksesta ottamaan omassa oppaassamme yksinomaan ohjaajia palvelevan näkökulman. Meidän oppaastamme tulisi tiiviimpi kirja vain ohjaajien käyttöön. Silloin siinä käytyt asiat eivät olisi päällekkäisiä osastolla jo olevan kansion asioiden kanssa. Opas soveltuu ohjaajien käyttöön siitä lähtien kun opiskelija on tulossa harjoitteluun osastolle aina harjoittelun loppumiseen asti. Opas muistuttaa ohjaajaa tärkeimmistä ohjauksessa huomioitavista asioista.

Saatuamme kyselyn vastaukset analysoitua keväällä 2012 ryhdyimme kokoamaan ehdotusta oppaamme sisällön otsikoiksi. Kevään 2012 aikana hyväksyimme ensin tekemämme otsikkoehdotukset ja sen jälkeen tuottamamme sisällön osastonhoitajan kautta

muutamalla synnytyssalin kätilöllä. Saamamme palautteen jälkeen toteutimme käsikirjan sisällön lopulliseen muotoonsa. Oppaasta tuli A4-kokoinen.

5 Opinnäytetyön tulokset

5.1 Sähköpostikyselyn tulokset

Osoitimme kyselyn seitsemälle henkilölle, joista kuudelta saimme vastaukset. Kyselyyn vastaajat olivat iältään 26–40-vuotiaita naisia. Kaksi vastaajaa toimii kätilöinä Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla ja he ovat tehneet kätilön töitä yli kolme vuotta. He kertoivat toimivansa omana ohjaajana vuosittain 1–3:lle opiskelijalle. Tämän lisäksi he ohjaavat myös ajoittain kollegoidensa opiskelijoita. Saimme vastaukset myös kahdelta Hyvinkäällä aineistonkeruuhetkellä ensimmäisessä synnytyssaliharjoittelussa olevalta kätilöopiskelijalta sekä kahdelta syksyllä 2011 niin ikään ensimmäisen synnytyssaliharjoittelunsa suorittaneelta kätilöopiskelijalta.

Opiskelijoiden mielestä ohjaajan on tiedettävä, millaisia piirteitä opiskelijat ohjaajassa arvostavat. Opiskelijat mainitsevat tällaisiksi asioiksi esimerkiksi vuorovaikutuksellisuuden, inhimillisyyden, empaattisuuden, halun ohjata ja kyvyn kertoa selkeästi toiminnan syyn ja tarkoituksen. Hyvä ohjaaja ottaa selvää opiskelijan osaamistasosta ja osaa erottaa ensimmäisen ja toisen synnytyssaliharjoittelun osaamisvaatimukset toisistaan.

Myös ohjaajan asenne merkitsee. Opiskelijat kokevat ohjaussuhdetta ja oppimista vaikeuttaviksi tekijöiksi tilanteet, joissa yritetään asiattomasti osoittaa opiskelijan osaamisen vähyys ja asetetaan näin opiskelija alempiarvoiseen asemaan työyhteisössä. Yksi opiskelija mainitsee vaikeana ohjaustilanteet, joissa asiakas ei halua opiskelijan olevan läsnä. Opiskelijoiden mukaan ohjaaja ei saisi manipuloida opiskelijoiden käsityksiä synnytyssaliryöstä. Opiskelijoista on tärkeää, että ohjaaja on motivoitunut ohjaamiseen. Harjoittelu on opiskelijoiden mielestä opettelua varten, joten ohjaajien on annettava siihen riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia. Oppimista auttaa, jos ohjaaja on kärsivällinen ja ymmärtäväinen. Opiskelijoiden vastaukset olivat vaihtelevia, mutta hyvän ohjaajan ja vuorovaikutuksen merkitys korostui selvästi suhteessa muihin vastauksista ilmi tulleisiin asioihin.

Ohjaajat odottavat opiskelijoiden olevan aktiivisia ja oma-aloitteisia sekä esittävän rohkeasti kysymyksiä. Sekä opiskelijoiden että ohjaajien mielestä oppiminen lähtee aina opiskelijasta itsestään. Ohjaajat näkevät vaikeana opiskelijan innostamisen, jos tällä ei vaikuta olevan motivaatiota harjoittelussa oppimiseen. Opiskelijoiden on heidän mielestään ymmärrettävä, että ohjaaja antaa vain työkalut oppimiselle.

Ohjaajat haluavat opiskelijoiden tietävän, että on monia eri tapoja hoitaa synnytys. Oppimistilanteet ovat sitä varten, että opiskelija löytäisi oman tapansa toimia synnytysalikätilönä. Ohjaajien mielestä voi olla vaikeaa saada opiskelija ymmärtämään, että teoria ja käytäntö eivät aina kohtaa synnytyssaliympäristössä. Kätilön työ synnytyssalissa on kiireistä ja kuormittavaa, mikä tuo haasteita opiskelijaohjaukselle. Ohjaajat toivovatkin, että opiskelijat ymmärtäisivät ohjausresurssien rajallisuuden.

Yksi ohjaaja toivoo opiskelijoiden saavan tietää, että ohjaamistapoja on monia. Eri ohjaajat voivat sanoa erilaisia asioita, koska ei ole yhtä ainutta tapaa ohjata. Opiskelijoiden toivotaan myös muistavan, että hekin ovat tulevaisuudessa ohjaajan roolissa.

Yhden opiskelijan mukaan ohjaajan olisi tiedettävä, että opiskelijan on saatava ottaa kantaa ohjaukseensa. Yksi ohjaaja haluaisikin tietää, mitä opiskelijat toivovat ohjaajalta ja miten opiskelijat kokevat oppivansa parhaiten. Ohjaajien toivotaan myös tietävän, että opiskelijan päivitetty CV tulee lähettää ajoissa ohjaajalle.

Kolme opiskelijaa nosti esiin palautteen annon merkityksen ja toivoivat aihetta käsiteltävän oppaassa. Ohjaajan olisi heidän mukaansa muistettava rakentavan palautteen antaminen säännöllisesti etenkin ensimmäisen synnytyssalijakson opiskelijalle. Opiskelijoiden mielestä negatiivinen palaute tulisi antaa kahden kesken, ei synnyttäjän kuullen. Poikkeuksina he mainitsevat tilanteet, joissa vaaditaan ohjaajan nopeaa puuttumista. Vaikeaksi ohjaustilanteessa opiskelijat kokevat nimenomaan negatiivisen palautteen saamisen myönteisen sijaan. Yksi ohjaaja haluaisi, että käsikirja sisältäisi arviointiin liittyvää infoa.

Opiskelijat toivovat, että oppaan kautta osaston tavoitteet selkeytyisivät ja he saisivat vinkkejä myös omien tavoitteidensa laatimiseen. Opiskelijoiden mielestä ohjaajan on oltava perillä ohjattavansa tavoitteista, ja jokaiselle vuorolle olisi hyvä asettaa jokin

pieni synnytyksen hoitoon liittyvä tavoite. Tavoitteiden toteutumisesta voidaan keskustella työvuoron päätteeksi. Opiskelijat toivoisivat ohjaajan ilmaisevan sen, ettei ensimmäisessä synnytyssaliharjoittelussa olevalta opiskelijalta odoteta mitään osaamista harjoittelun alussa. Ohjaajan pitämät kahdenkeskiset juttutuokiot koetaan tärkeinä, koska keskusteleminen auttaa opiskelijaa oppimisessa.

Opiskelijat toivovat riittävästi yhteisiä vuoroja oman ohjaajan kanssa. Tällöin ohjaaja oppii tuntemaan opiskelijan osaamistason. Yhteiset työvuorot ovat tärkeitä senkin takia, ettei pääse tapahtumaan väärinkäsityksiä opiskelijan ollessa muun kuin oman ohjaajansa ohjauksessa.

Opiskelijat haluaisivat saada oppaasta selville osaston käytäntöjä yleisellä tasolla. Heistä on tärkeää tietää, miten sairaala tukee harjoittelun onnistumista ja opiskelijan oikeuksien toteutumista. Esimerkkeiksi opiskelijat mainitsevat tiedon antamisen majoituksesta ja bussiyhteyksistä. Myös osaston arvot, hoitomalli ja tehtävänjako kiinnostavat.

Yksi opiskelija näki Kättilöopiskelijan harjoittelun työkirjan täyttöohjeiden palvelevan oppaassa opiskelijoita. Oppaassa olevilla havainnollistavilla kuvilla ja esimerkkitalanteilla nähdään myös olevan hyötyä opiskelijoita ajatellen.

Muutamassa vastauksessa mainitaan osastolla nyt jo käytössä oleva opiskelijaohjauksen kansio, johon ollaan pääosin tyytyväisiä ja sitä pidetään tarpeeksi kattavana. Silti jokaiselta vastaajalta tulee uusia ideoita oppaan suhteen. Vastauksista käy ilmi, että osastolla olisi helposti käytettävissä lyhyt ja ytimekäs, loogisesti etenevä sekä ulkoisesti kiehtova opas. Se tulisi asettaa hyvälle ja näkyvälle paikalle. Monet vastaajat korostavat käsikirjan hyvää sisällysluetteloja ja rakenteellista selkeyttä. Yksi opiskelija pitäisi havainnollistavia esimerkkejä sisältävää opasta helposti luettavana. Osastolla helposti käytettävä opas voisi olla sähköisessä muodossa tai jonkinlaisen vihkon muodossa. Myös osastolla käytössä olevan kansion päivittämistä ehdotetaan. Yksi ohjaaja ehdottaa, että opas voisi olla sekä opiskelijaa että ohjaajaa palveleva opus. Oppaan, joka sisältäisi ratkaisumallit ongelmatilanteiden selvittämiseksi, näkee yksi ohjaaja helposti käytettävänä. Ohjaussuhteessa ilmeneviin yleisimpiin ongelmiin ratkaisumalleja tarjoava opas toisi näin ratkaisuja opiskelijaohjauksen haasteisiin.

Ajankohtainen tutkittu tieto ohjauksesta synnytyssaliympäristössä kiinnostaa vastaajia ja sen käyttäminen ratkaisisi useampien vastaajien mukaan ohjaukseen liittyviä ongelmia. Silti sekä ohjaajien että opiskelijoiden joukosta löytyy vastaukset, joissa ei uskota yhdenkään oppaan ratkaisevan ohjauksessa esiintyviä ongelmia. Ohjauksen kehittämiseksi toivotaan kuitenkin innovatiivisia ideoita. Sellainen opas, jonka sisällön ohjaajat tuntevat ja johon he sitoutuvat, nähdään hyödyllisenä opiskelijaohjauksessa.

5.2 Oppaan sisältö ja ulkoasu

Oppaan sisältö muotoutui yhdistelemällä teoreettisen viitekehyksen antamaa tietoa ja kyselyn vastauksia. Valmiin oppaan sisältö koostuu neljästä pääluvusta, joista ensimmäinen on ohjaajan muistilista. Tässä luvussa luetellaan asioita, joita ohjaavan kättilön tulisi muistaa ja ottaa huomioon liittyen hyvän ohjaajan ominaisuuksiin, harjoittelun tavoitteisiin ja harjoittelussa oppimiseen. Toisessa luvussa keskitytään tuomaan ohjaajan tietoisuuteen käytännön asioita, joita opiskelija miettii ennen harjoittelun alkamista ja siellä ollessaan. Kyseisen listan avulla ohjaaja osaa tuoda näitä asioita ilmi ohjatesaan opiskelijaa. Kolmas luku liittyy vuorovaikutukseen. Siinä puhutaan muun muassa toimivasta ohjaussuhteesta ja annetaan vinkkejä rakentavan palautteen antamiseen. Viimeisessä luvussa on vielä lyhyesti lueteltu opiskelijoiden tyytyväisyyteen vaikuttavia tekijöitä, joihin ohjaaja ja myös osaston koko muu henkilökunta voi osaltaan vaikuttaa.

Oppaan sisältö on muotoiltu puhuttamaan suoraan lukijaa ja neuvot on annettu listan muodossa helpon luettavuuden ja kevyen yleisilmeen varmistamiseksi. Tekstin raskautta vähentää myös listojen ryhmittely pienempiin kokonaisuuksiin yhden pitkän muistilistan sijasta. Oppaan teksti on luontevaa ja maanläheistä ja halusimme välttää liiallista virallisuutta ja määräilevää otetta, jotta ohjaajan olisi mukava lukea tekstiä ja ottaa siitä neuvoja omaan työhönsä.

Oppaasta tuli A4-kokoinen viisisivuinen lehtinen. Sisältö rajattiin taustaltaan vaaleansinisiin tekstikehyksiin. Teksti kirjoitettiin Maiandra GD -fontilla. Osastolle jää myös elektroninen versio työstä, joten he voivat halutessaan muokata oppaan ulkoasua haluamaansa suuntaan.

5.3 Palautteet oppaasta

Saimme julkaisutilaisuuden yhteydessä palautetta oppaasta kehittämämme arviointilomakkeen avulla (Liite 8). Arviointilomakkeeseen vastasi kaksi henkilöä.

Oppaan sisältö oli vastaajien mielestä monipuolinen, selkeä ja ohjaaja tukeva, eikä liian yksityiskohtainen. Oppaassa mainittuja asioita oli huomioitu sekä opiskelijan että ohjaajan näkökulmasta. Se sopii pitkin harjoittelua käytettäväksi ja on sopivan pitkä. Taustavärit laatikossa saivat kehuja, ja niiden mainittiin selkeyttävän lukemista.

Kirjallista toteutustapaa pidettiin hyvänä ja käden ulottuvilla olevana. Sitä on näin ollen helppo lukea ja siihen voi aina palata uudelleen. Kirjallista opasta voi lukea, kun uusia opiskelijoita on tulossa ja siihen voi perehtyä hiljaisina aikoina muulloinkin. A5-koon mainittiin olevan mahdollisesti vielä näppärämpi kuin A4-koon. Oppaan toivottiin saatavan luettavaksi myös sähköisessä muodossa yhteiselle asemalle tietokoneelle.

Opas on vastaajien mukaan hyvin hyödynnettävissä osastolla, koska se on tehty juuri Hyvinkään sairaalan synnytysosaston tarpeisiin. Opas otetaan palautteiden mukaan heti käyttöön, kun seuraavat uudet opiskelijat tulevat. Koko aineisto on myös hyödynnettävissä osastotunneilla, kun osastolla käsitellään palaverissa uusien opiskelijoiden saapumista osastolle. Opas toimii näin tiiviinä ja hyvänä pakettina, joka alustaa keskustelua. Opas palvelee palautteiden perusteella myös synnytysyksikön vuodeosastoa ja poliklinikkaa, ja se aiotaan esittää myös näissä yksiköissä osastotunnilla.

Suullisena palautteena saimme kuulla, että opas käsittelee sopivasti juuri opiskelijan kohtaamiseen liittyviä asioita. Sen lisäksi oppaan arvioitiin sopivan itse tekemäämme arviota paremmin myös muillekin osastoille kuin Hyvinkään sairaalan synnytysosastolle.

6 Pohdinta ja johtopäätökset

6.1 Työn julkaiseminen ja tiedottaminen

Projektityyppinen opinnäytetyö sisältää väliraporttien lisäksi aina loppuraportin. Loppuraportissa tekijä kertoo työskentelyn vaiheet ja laadun, tiedon hankinnan ja käsittelyn

tavat, ongelmanratkaisun sekä arvioinnin. (Vilkkä – Airaksinen 2003:49.) Pidimme oman loppuraporttimme toteutusvaiheen seminaarissa 10.4.2012. Raportissa esitimme lähes valmiin opinnäytetyömme ja sen tuloksena syntyneen harjoittelunohjauksen oppaan. Raportissa kävimme myös opinnäytetyöprosessin vaiheet läpi, perustelimme oppaan sisällön tutkitun tiedon pohjalta, pohdimme opinnäytetyöprosessiamme ja käsitelimme työn luotettavuuteen liittyviä asioita.

Oppaan julkaiseminen tapahtui Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla 18.4.2012. Oppaan julkaisutilaisuuteen laadimme sähköpostin liitetiedostona osastonhoitajalle lähetettävän kutsun (Liite 7). Pyysimme osastonhoitajaa tulostamaan kutsun ja asettamaan sen osaston kättilöiden nähtäväksi osaston ilmoitustaululle.

Sovittuun julkaisutilaisuuteen ei päässyt synnytyssalin kiireisen työpäivän vuoksi osallistumaan muita kuin osastonhoitaja ja lapsivuodeosaston osastonhoitaja. Esitelmöimme Power Point – esityksen avulla oppaan kehittämisprosessia ja kerromme, millaiseen käyttöön opas on tarkoitettu. Esitelmän jälkeen osastonhoitajat saivat nähdä ensimmäistä kertaa opinnäytetyömme konkreettisen tuloksen, jota on yhteistyössä heidän kanssaan rakennettu. Annoimme heille luettavaksi oppaan paperiversiona. Tiedustelimme osastonhoitajilta oppaasta palautetta kehittämienne arviointilomakkeiden avulla (Liite 8). Pyysimme osastonhoitajia arvioimaan oppaan sisältöä, ulkonäköä ja hyödynnettävyyttä.

Hyvinkään synnytysosaston kättilöille ja kättilöopiskelijoille tiedotus oppaasta tapahtuu myöhemmin osastonhoitajan välityksellä. Synnytysosaston osastonhoitaja lupasi esitellä opiskelijaohjaajina toimiville kättilöille tarkoitetun oppaan osastotunnilla, jotta muutkin saisivat kuulla tuotoksestamme ja nähdä viimein valmiin oppaan.

Lahjoitimme osastolle yhden kirjallisen version oppaasta sekä siirsimme sähköisen version Hyvinkään sairaalan osastojen yhteiselle asemalle tietokoneelle. Näin oppaan sähköistä versiota pysyvät lukemaan kaikki, jotka pääsevät kirjautumaan Hyvinkään sairaalan henkilökunnan tietokoneille.

6.2 Prosessin ja tulosten pohdinta

Lähdimme aluksi opinnäytetyöprosessissamme kehittämään käsikirjaa opiskelijaohjaajille, minkä vuoksi myös sähköpostikyselyn kysymyksissä on käytetty käsikirja-sanaa. Päädyimme kuitenkin prosessin loppuvaiheessa nimittämään tuotostamme oppaaksi. Käsikirja olisi merkitykseltään tuntunut monisivuisemmalta kirjalta kuin todellinen tuotoksemme. Opas on sisällöltään tiiviimpi ja lyhyempi kokonaisuus, kuten kehittämämme toimintamalli.

Toiminnallinen opinnäytetyöprosessimme oli melko haastava ja monivaiheinen. Toiminnallisen opinnäytetyön luonteeseen kuuluu eri vaiheiden päällekkäisyys ja yhteistyötaho on otettava huomioon prosessin jokaisessa vaiheessa. Omaa työtä tehdessämme kohdasimme juuri näihin liittyviä haasteita ja jouduimme muuttamaan etenemissuunnitelmiamme useampaan kertaan. Koska teimme opasta yhteistyössä Hyvinkään sairaalan synnytysosaston henkilökunnan kanssa, oli meidän monessa vaiheessa edettävä työssä heidän ehdoillaan. Välillä vastauksia esittämiimme kysymyksiin oli odotettava pitkään, jolloin työmme ei voinut edetä toivomaamme tahtia. Myös kyselyyn vastaamiseen annettu aika venyi hiukan ja otokseen oli kesken prosessia lisättävä kaksi uutta vastaajaa luotettavuuden lisäämiseksi ja tutkimuksen tavoitteen saavuttamiseksi.

Saimme kyselyyn vastaajilta kritiikkiä tutkimuksellisesta osuudestamme. Kysymykset olisivat palautteen mukaan voineet olla tiiviimpiä ja otoksen suurempi. Myös haastattelututkimusta toivottiin sähköpostikyselyn sijasta. Perustelimme tutkimuksemme toteutusta rajallisilla resursseillamme ja sillä, että olimme saaneet tutkimusluvan jo kyseiseen toteutustapaan. Tällaisen kritiikin ja kehittämisehdotusten esittäminen oli kuitenkin työmme kannalta myös hyvä asia, koska se osoitti yhteistyötahon olevan kiinnostunut oppaasta ja sen käytettävyydestä osastolla.

Kyselyn vastauksissa nousi esiin asioita, jotka olivat yhteneväisiä aiemman tutkimustiedon kanssa. Erilaisten oppimistilanteiden tärkeydestä mainittiin niin lähdekirjallisuudessa kuin kyselyn vastauksissakin. Tämän lisäksi opiskelijan oma aktiivisuus ja motivaatio harjoittelussa olivat yhteneviä teemoja. Aiemmissa tutkimuksissa mainittiin tehtäväorientaatio yhtenä opiskelijan tyytyväisyyteen vaikuttavana tekijänä. Myös yksi kyselyyn vastaajista toivoi, että ohjaaja kertoisi aina selkeästi, mitä tehdään ja miksi. Kyselyn vastaukset siis tukivat tältä osin aiempaa tutkimustietoa. Opiskelijat toivoivat, että

heitä kohdeltaisiin osastolla tasa-arvoisesti ja sama asia on mainittuna myös tutkimuskirjallisuudessa.

Hyvän ohjaajan ominaisuuksista vain empatiakyky ja ohjaushalukkuus toistuivat aineistoissa. Tältä osin aiempi tutkimustieto ei siis kohtaa kyselyn vastausten kanssa. Lähdekirjallisuudessa hyvän ohjaajan piirteitä olikin kuvattu huomattavasti monipuolisemmin kuin kyselyn vastauksissa. Myös kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen liittyviä teemoja nousi kyselyn vastauksista hieman vähemmän kuin aiemmista tutkimuksista. Eniten yhteneväisyyksiä oli opiskelijan ja ohjaajan henkilökohtaiseen suhteeseen liittyvissä asioissa. Tällaisia asioita olivat ohjaussuhteen jatkuvuus ja se, että ohjaaja tietää opiskelijan lähtötason, oppimistarpeet ja tavoitteet sekä tukee tavoitteisiin pääsemisessä.

Aiemmissä tutkimuksissa on mainittu ohjaajien kokevan opiskelijan arvioimisen vaikeana ja kaipaavaan siihen kehitystä. Kyselyn vastauksissa yksi ohjaaja toivoikin, että oppaaseen sisällytettäisiin arviointiin liittyvää informaatiota. Oli mielenkiintoista nähdä, kuinka aiemmista tutkimustuloksista käy ilmi, että ohjaajien mielestä negatiivisen palautteen antaminen on hankalaa. Yksi kyselyyn vastannut opiskelija puolestaan toi ilmi, että on haastavaa ottaa vastaan negatiivista palautetta. Hankaluuksia on siis sekä ohjaajalla että opiskelijalla liittyen negatiiviseen palautteeseen. Jatkuvan, rakentavan palautteen antamista korostettiin sekä lähdekirjallisuudessa että oman kyselymme vastauksissa. Ohjaamisen resursointiin liittyen lähteissä todettiin, ettei ohjaamiselle ole osastoilla varattu tarpeeksi aikaa. Kyselyyn vastanneet ohjaajat tukivat omilla kommenteiltaan tätä tosiasiaa.

Moni lähteinä olevista tutkimuksista kuvasi opiskelijaohjausta yleisesti hoitotyön saralla. Kyselyn vastauksissa puolestaan oli keskitytty ohjaukseen nimenomaan synnytyssaliympäristössä. Jotkin vastaukset eivät sen takia olleet suoraan yhdistettävissä aieman teoriatiedon kanssa. Opiskelijaohjaus on kuitenkin melko laaja käsite ja sitä tutkivien tutkimusten tuloksia voikin soveltaa hyvin myös synnytyssaliympäristöön ja sieltä koottuihin kyselyn vastauksiin.

Tuloksista nousi esiin asioita, joita olimme jo etukäteen osanneet odottaa. Oli mukava nähdä, kuinka yhteneviä tietyt teemat olivat aiempien tutkimustulosten kanssa. Oli myös asioita, jotka koimme teoreettisen viitekehyksemme pohjalta tärkeiksi ja oppaa-

seen mukaan otettaviksi asioiksi, mutta kyselytutkimuksessamme kyseinen teema ei tullut lainkaan esiin. Se ohjasi meitä oikeaan suuntaan oppaan sisällön suunnittelemisessa. Toisaalta tutkimuksestamme tuli ilmi myös asioita, jotka täsmensivät tai konkretisoivat aiempaa tutkimustietoa.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana olemme syventyneet ohjaukseen sekä opiskelijan että ohjaajan näkökulmasta. Saimme entistä selkeämmän kuvan siitä, mitä opiskelijan ohjaaminen ohjaajalta vaatii. Synnytyssali ohjausympäristönä hahmottui meille, vaikka itse emme ole siellä vielä harjoittelua suorittaneet. Oli mielekästä tehdä opiskelijan oppimista palvelevaa opinnäytetyötä, koska tiedämme itse millaista harjoittelussa on olla opiskelijan roolissa. Kätilöopiskelijoina synnytyssaliin sijoittuva aihe oli innostava ja edisti omaa ammatillista kasvuamme. Tulevaisuudessa itse opiskelijaohjaajina toimiesamme uskomme osaavamme kiinnittää huomiota laadukkaaseen opiskelijaohjaukseen.

6.3 Menetelmän pohdinta

Laadullinen kyselylomake aineistonkeruumenetelmänä sopi hyvin aiheeseemme. Laadullinen tutkimusasenne sopi toiminnalliseen opinnäytetyöhön, kun tavoitteena oli toteuttaa kohderyhmän ajatuksiin pohjautuva idea (Vilka – Airaksinen 2003: 63). Koska loimme ohjauksen oppaan vastaamaan kätilöiden tarpeita, oli tärkeää tietää heidän toiveistaan ja ajatuksistaan. Sähköpostikysely on helppo kohdistaa erikokoisille otoksille. Vaikka oma otoksemme oli pieni, päädyimme kuitenkin toteuttamaan aineiston keruun sähköpostikyselyn avulla. Näin saimme melko vaivattomasti tavoitettua kaikki kyselyyn vastaajat samalla kertaa.

Lomakekyselyssä ei voi kysyä mitä tahansa vaan siinä kysytään tutkimuksen tarkoitukseen ja ongelmanasetteluun liittyviä oleellisia kysymyksiä (Tuomi – Sarajärvi 2009: 75). Valitsimme kysymykset harkiten ja muokkasimme niitä opiskelijoiden ja yhteistyötahon edustajan palautteiden pohjalta. Kysymysten avulla selvitimme yhteistyötahon näkemykset oppaan sisällöstä, sen muodosta, ohjaukseen liittyvistä ongelmista sekä niihin sopivista ratkaisuista. Kun lomakekyselyn kysymykset ovat avoimia, vastaaja kykenee ilmaisemaan ajatuksiaan laajemmin ilman, että häntä ohjailtaisi tiettyyn suuntaan (Vilka – Airaksinen 2003: 63).

Kysymyksemme olivat laajoja, jotta vastaajilla olisi tietynlaista vapautta vastata kysymyksiin ilman rajoittavia tekijöitä. Kysymysten laajuus sai kuitenkin osan vastaajista vastaamaan niihin yli kysymysten rajojen ja jopa toistamaan samoja teemoja eri kysymysten alla, jolloin analysointi meidän kohdaltamme vaikeutui. Osa vastauksista oli myös epämääräisiä eivätkä ne vastanneet kysymyksiin tarkoituksenmukaisesti.

Kyselyn avulla keräämämme tutkimustulokset palvelivat opastamme hyvin ja pystyimme toteuttamaan asettamamme tutkimustehtävät. Vastaukset olivat pääosin laajoja, mikä auttoi riittävän aineiston kokoamiseen pienestä otoksesta huolimatta. Kyselyn vastauksissa toistui samankaltaiset teemat, joten oli melko helppoa poimia pääasiat opasta varten. Toisaalta vastauksissa oli myös toisistaan poikkeavia ajatuksia ja yksittäisiä esille nostettuja tärkeitä teemoja. Juuri niiden avulla vastausmateriaalimme laajeni, mikä auttoi osaltaan tutkimuskysymyksiin vastaamisessa.

Kuvailevan analyysin toteava lähestymistapa tähtää tiedon kokoamiseen tutkimuskohteesta. Sen avulla kuvaillaan ja selitetään sitä, mutta vältetään muokkaamasta saatua tietoa toisenlaiseksi. (Anttila 2006: 285.) Kuvaileva analyysi menetelmänä sopi tutkimustulostemme analysoimiseen, koska tarkoituksenamme oli kartoittaa vastaajien ajatuksia ja käyttää niitä puolueettomasti käsikirjan aineistona. Käyttämämme kuvaileva analyysi sopi analysointimenetelmäksemme, koska saimme sen avulla luotettavaa tietoa oppaan tuottamista varten, eikä tieto itsessään muuttunut matkan varrella.

6.4 Luotettavuuskysymykset

Laadullisella tutkimuksella on neljä luotettavuuskriteeriä: uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. Uskottavuus tarkoittaa tulosten selkeää kuvausta ja niiden vastaavuutta kyselyyn osallistuneiden todellisiin käsityksiin tutkittavasta asiasta (Kylmä – Juvakka 2007: 128). Analysointimenetelmänä käyttämämme kuvaileva analyysi säilyttää tulokset todellisuutta vastaavina, jolloin tutkimuksessa käytettävä aineisto on uskottavaa.

Vahvistettavuuteen kuuluu raporttien asianmukaisuus. Vahvistettavuus-kriteerin ongelmana on se, että laadullisessa tutkimuksessa eri lukijat ja tutkijat eivät välttämättä tulkitse samaa aineistoa samalla tavalla (Kylmä – Juvakka 2007: 129). Olemme pitä-

neet tutkimusraporttimme opinnäytetyöseminaarien yhteydessä ja saaneet työstämme palautetta jokaisen raportin yhteydessä. Varsinkin tällaisessa toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää, että muun muassa opinnäytetyötämme ohjaava opettaja pystyy koko ajan seuraamaan prosessin etenemistä ja juuri se lisää tutkimuksen vahvistettavuutta.

Refleksiivisyydellä tarkoitetaan tutkimuksen tekijän tietoisuutta omista lähtökohdistaan tutkimuksen tekijänä. Siirrettävyys on käytännössä tutkimustulosten sovellettavuutta muihin vastaaviin tilanteisiin (Kylmä – Juvakka 2007: 129.) Teimme ensimmäistä kertaa opinnäytetyötä, joten meillä ei ole ollut ennestään käytännön kokemusta tutkimukseen liittyvistä vaiheista ja tutkimusprosessista yleisesti. Prosessi on edennyt teoriapohjan avulla ja sitä soveltaen tutkimuksen eri vaiheissa. Uutta tietoa on tullut vastaan tutkimuksen edetessä. Tässä tutkimuksessa hyödynnämme siitä omakohtaisesta kokemuksesta, jota olemme saaneet opiskeluaikana ohjatuissa harjoitteluissa. Synnytyssaliharjoittelumme on vasta edessäpäin, mikä asettaa osaltaan haasteita aiheen käsittelyssä. Otos on pieni ja tulokset vastaavat ensisijaisesti Hyvinkään sairaalan synnytysosaston tarpeisiin. Ne ovat kuitenkin mahdollisesti tietyiltä osin siirrettävissä muiden sairaaloiden synnytysosastoille.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee pohtia esimerkiksi, kuinka hyvin sen tarkoitus on nimetty ja perusteltu, ja onko koko tutkimus ja sen tarve perusteltu riittävän kattavasti. Tutkimuksen eri vaiheet tulee olla työssä esillä, jotta sen luotettavuus olisi mahdollisimman hyvä. (Kylmä – Juvakka 2007: 130–133.) Tutkimuksemme luotettavuutta lisää työelämän tarpeista noussut aihe sekä tutkimuksen eri vaiheiden selkeä kuvaaminen. Toiminnallinen opinnäytetyömme perustuu yhteistyötahon tarpeisiin. Oppaan toteuttamisen mahdollistamiseksi näimme tarpeelliseksi toteuttaa laadullisen sähköpostikyselyn toiminnallisen osuutemme tukena. Sähköpostikyselyn käyttö oli perusteltua, koska tarvitsimme kättilöiltä ja opiskelijoilta tarkempaa tietoa oppaan sisällön suunnittelemiseksi. Toiminnalliseen työhön sisältyvällä tutkimuksella ja sen hyödyntämisellä oppaan kehittämisessä arvioimme tuottavamme välitöntä soveltuvuusarvoa opiskelijaohjauksen laatuun.

Valitsemiemme tutkittavien lukumäärä on pieni, koska toiminnallisen tutkimuksen tekeminen suurella otoksella olisi vaatinut paljon resursseja. Pyysimme vastauksia kol-

melta ohjaajana toimivalta tai aiemmin toimineelta kättilöltä ja kaikilta osastolla sillä hetkellä harjoittelussa olleilta kättilöopiskelijoilta. Osastolla oli vuoden 2012 alussa vain kaksi kättilöopiskelijaa, joten aikataulun pitämiseksi emme pystyneet odottamaan muiden kättilöopiskelijoiden harjoittelujakson alkamista. Saimme vastaukset kyselyyn vain kahdelta kättilöltä ja molemmilta osastolla sillä hetkellä olleelta kättilöopiskelijalta. Tämän takia päädyimme ottamaan otokseen mukaan myös Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla syksyllä 2011 olleet kaksi kättilöopiskelijaa. Näin saimme otoksen kasvamaan kahteen kättilöön ja neljään kättilöopiskelijaan. Vastaaajien lukumäärä oli vähäinen, mutta saimme kuudelta osaston ohjauksesta tietävältä hyödyllistä materiaalia opasta varten.

Analysoinnin teki vaikeaksi samaan teemaan liittyvien vastauksien sijoittuminen eri kysymysten alle, mikä johtui osaltaan kysymystemme laajuudesta ja vastaajalle vapauksia antavasta luonteesta. Huomasimme pian myös, että muutamat asiat esiintyivät vain yksittäisissä vastauksissa, mutta otimme toki nekin mukaan analyysiin havainnollistamaan vastaajien erilaisten näkemysten kirjoa.

Sähköpostikyselyyn liittyy aina riski siitä, ettei tietokoneen välityksellä tapahtuva vastaaminen ole tuttua jollekin vastaajista. Vastaamisessa voi esiintyä erilaisia tietoteknisiä ongelmia, jotka vaikeuttavat tai jopa estävät kokonaan kyselyyn vastaamisen. Jos tutkimuksen tekijä ei ymmärrä ajatusta jonkin vastauksen takana, voi olla työläs prosessi pyytää jälkepäin tarkennusta vastaukseen. Kyseinen menettely olisi esimerkiksi kasvokkain haastateltaessa helpompaa. Jos tutkimuksen tekijä joutuu tekemään omia tulintojaan vastauksista, tutkimuksen luotettavuus kärsii olennaisesti. Sähköpostikysely sopii hyvin kiireisiin olosuhteisiin, koska vastaaja voi täyttää sen itsenäisesti valitsemanaan ajankohtana. Kyselyyn vastaamisen voi jättää tarvittaessa kesken ja palata kysymysten pariin taas rauhallisen hetken koittaessa. Kysymyksiin voi vastata haluamassaan järjestyksessä, ja niiden miettimiseen voi käyttää niin paljon aikaa kuin kukin vastaaja tarvitsee.

6.5 Eettiset kysymykset

”Tutkimuksen eettisyys on kaiken tieteellisen toiminnan ydin.” (Kankkunen - Vehviläinen-Julkunen 2009: 172.) Hyödyllisyys on tutkimuksen eettinen periaate ja oikeutuk-

sellinen lähtökohta. Tutkimusetiikan mukaisesti tutkimuksessa on pyrittävä minimoimaan tarpeettomat haitat ja epämukavuudet. (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2009:177.)

Kun keräsimme aineistoa opinnäytetyötämme varten, pyysimme henkilökuntaa sähköpostikyselyn välityksellä kertomaan, minkälainen opiskelijaohjauksen opas vastaisi heidän tarpeitaan. Näin toimimisen näimme tarpeelliseksi opinnäytetyön ja osaston tarpeisiin suunnatun ohjauksen oppaan tuottamiseksi. Sähköpostikyselyn toteuttaminen mahdollisti sen, että vastaajat saivat vastata kyselyyn omalla ajallaan. Tutkimuksesta oli hyötyä osastolle, koska sen avulla saimme tietoa siitä, minkälaista opasta osaston kätilöt toivovat. Koska teimme oppaan yhteistyössä Hyvinkään sairaalan synnytysosaston kanssa, yhteistyötaho on nähnyt projektimme ja osallistunut siihen alusta loppuun saakka.

Teoreettisessa viitekehyksessä käyttämämme tutkimukset on etsitty lähdekritiikkiä käyttäen. Tutkimukset on kerätty vuosilta 2001–2011. Ne ovat uusia, ja mukana on useita kansainvälisiä julkaisuja. Vaikka ammatillisia julkaisuja ei suositella käytettävän lähteinä niiden heikomman tieteellisen tason takia, käytimme työssämme kahta opinnäytetyötä ja neljää pro gradu -työtä. Saimme kyseisistä töistä arvokasta tietoa aiheeseen liittyen. Nämä ammatilliset julkaisut ovat aiheiltaan hyvin lähellä tutkimuskysymyksiämme. Kaikki työssä käyttämämme tutkimukset ovat tarkoin valittuja koko tekstin perusteella ja tutkimuskysymykset mielessä pitäen.

Toisen henkilön tuottaman tiedon käyttäminen omana tuotoksena on aina mahdollista tietotekniikan kehittymisen vuoksi, mutta jokaisella on tekijänoikeus omaan materiaaliinsa. Aina alkuperäisjulkaisuun viitattaessa on käytettävä lähdemerkintöjä. (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2009: 140,141.) Työssämme ei ole plagiointia, koska erotamme toisen henkilön tuottaman tiedon omastamme käyttämällä asianmukaisia lähdeviitteitä. Kaikki käyttämämme lähteet ovat myös luettavissa työn lopusta löytyvästä lähdeluettelosta.

Haimme tutkimusluvan opinnäytetyön toteuttamiseen ja aineiston keräämiseen Hyvinkään sairaalan osastonryhmän päällikön kautta. Tutkimuslupaa hakiessamme esitimme valmiin tutkimussuunnitelman, josta kävi ilmi tutkimusaihe ja käyttämämme

aineistonkeruu- ja analysointimenetelmä. Tutkimusluvan myönsi sairaanhoitoalueen johtaja.

Kaikilta kyselyyn vastanneilta pyysimme henkilökohtaisen suostumuksen kirjalliseen kyselyyn vastaamiseen (Liite 6). Tutkimukseen osallistuminen on ollut vapaaehtoista ja siitä on ollut mahdollista kieltäytyä. Tutkimukseen osallistuvat tulivat valituiksi osastonhoitajan välityksellä.

Analysoitava aineisto säilytettiin salasanan takana sähköpostissa. Analysoinnin jälkeen haastateltavilta kättilöiltä ja kättilöopiskelijoilta saatua tarvittavaa tietoa käytettiin opinnäytetyön materiaalina teoretiedon ohella. Vastauksista tehdyt analysoinnit eivät päätyneet ohjauksen oppaan materiaaliksi, vaan kyselyyn vastanneilta saadut ajatukset oppaan kehittämiseksi toimivat apuna oikeanlaisen ja tarpeenmukaisen oppaan laatimisessa. Opinnäytetyöstä ei selviä suoria vastauksia eikä niitä voi yhdistää haastateltuihin henkilöihin. Haastatteluvastaukset jäivät sähköpostiin, josta ne opinnäytetyöprosessin jälkeen poistettiin.

6.6 Kehittämisehdotukset

Opinnäytetyömme toiminnallisena tuloksena syntyneeseen oppaaseen liittyy muutamia kehittämisehdotuksia oman prosessimme päättymisen jälkeen. Jatkossa oppaan toimivuutta Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla voisi testata, jotta saataisiin tietää, onko oppaasta ollut hyötyä opiskelijaohjauksessa. Kättilöiden ja kättilöopiskelijoiden mielipiteitä oppaasta olisi mahdollista tutkimuksellisin keinoin kartoittaa ja näiden mielipiteiden pohjalta kehittää oppaasta entistäkin käyttökelpoisempi. Mielipiteiden kerääminen suuremmalta aineistolta toisi oppaaseen lisää luotettavuutta ja siirrettävyyttä.

Osaston halutessa oppaan ulkoasua on mahdollista kehittää, ja A4-kokoisen oppaan voi painattaa esimerkiksi lehtisenä.

Opas on koottu pelkästään Hyvinkään sairaalan synnytysosaston tarpeisiin, joten sitä ei voi sellaisenaan käyttää muiden sairaaloiden synnytysosastoilla. Jatkossa olisi mahdollista laajentaa tutkimusta niin, että useaan sairaanhoitopiiriin kohdistuvan tutkimus-

otoksen avulla pystyttäisiin kehittämään useammalle synnytysosastolle sopiva opas opiskelijaohjauksesta.

Lähteet

Aaltola, Juhani – Valli, Raine 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin – Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalla tutkijalla. Jyväskylä. PS-kustannus.

Anderson, Lorna 2011. A learning resource for developing effective mentorship in practice. *Nursing Standard*. 8/2011. 48–56.

Anttila, Pirkko 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisuus, teos, tekeminen. Hamina. AKATIIMI Oy.

Arviointi 2011. Tuubi – Metropolia ammattikorkeakoulu. Verkkodokumentti. <<https://tuubi.metropolia.fi/portal/group/tuubi/opiskelijoille/opintojen-suunnittelu-ja-suorittaminen/arviointi>>. Luettu 1.12.2011.

Eloranta, Tuija – Virkki, Sari 2011. Ohjaus hoitotyössä. Helsinki. Tammi.

Hoitotyö: Kätilö 2009. Metropolia ammattikorkeakoulu. Verkkodokumentti. <<http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/hoitotyokatilo/>>. Luettu 1.12.2011.

Häggman-Laitila Arja – Eriksson Elina - Meretoja Riitta – Sillanpää Kirsi – Rekola Leena 2007: Nursing students in clinical practice – developing a model for clinical supervision. *Nursing Education in practice*. 11/2007. 381–391.

Jones, Diane 2004. An evaluation of midwifery mentors and their perception of mentoring. *Midwifery Digest*. 2/2004. 157–162.

Kankkunen, Päivi – Vehviläinen-Julkunen, Katri 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki WSOYpro.

Kilcullen, Nora 2007: Said Another Way- the impact of mentorship on clinical learning. *Nursing Forum*. 2/2007. 95–104.

Koponen, Tarja 2009. Hoitotyön opiskelijoiden ohjaaminen ohjatussa harjoittelussa: kyselytutkimus mentoreille Vetovoimainen ja turvallinen sairaala -hankkeessa. Pro gradu -työ. Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Koski, Pirjo 2011. Opinnäytetyöohjaus. Power Point -esitys. Helsinki. 6.9.2011. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Koskinen, Liisa – Silén-Lipponen Marja 2001. Ohjattu harjoittelu oppimiskontekstina sairaanhoidon opiskelijoiden kokemana. *Hoitotiede*. 3/2001. 122–131.

Kuusisto, Marjaana 2009. "Opiskelijaohjauksen sietämätön keveys". Synnytyssalikätilöiden kokemuksia opiskelijaohjauksesta. Opinnäytetyö. Pirkanmaan ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Hoitotyön koulutusohjelma.

Kylmä, Jari – Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita Prima Oy. 128–133.

Kättilö. 2008. Ammattinetti. Työ- ja elinkeinoministeriö. Verkkodokumentti. <<http://www.ammattinetti.fi/web/guest/etusivu>>. Luettu 1.12.2011.

Kättilön määritelmä. 2009. Suomen kättilöliitto Ry. Verkkodokumentti. <http://www.suomenkatiloliitto.fi/?do=open&page=25>. Luettu 1.12.2011.

Kättilötyö. 2010. Metropolia ammattikorkeakoulu. Verkkodokumentti. Päivitetty 31.5.2011. <<http://www.metropolia.fi/koulutusohjelmat/terveys-ja-hoitoala/hoitotyö/katilotyo/>>. Luettu 1.12.2011.

Käsikirja. 2012. SuomiSanakirja. <http://suomisanakirja.fi/k%C3%A4sikirja>. Luettu 16.4.2012.

Lepojärvi, Sanna 2011. Opiskelijaohjauksen toteutuminen hoitoalan opiskelijoiden harjoittelussa. Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Hoitotyön koulutusohjelma.

Manninen, Elsa – Pulkkinen, Marjatta 2003. Käsikirjat harjoittelun ohjauksen kehittämisessä. Sairaanhoidaja. 11/2003. 13–15.

Miles, Sarah 2008. Make or break: the importance of good mentorship. British Journal of Midwifery. 11/2008. 704, 710, 711.

Nojonen, Paula 2008. Hoitotyön opiskelijaohjaus erikoissairaanhoidossa: kyselytutkimus mentoreille. Pro gradu -työ. Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Opas. 2012. Kielitoimiston sanakirja. <http://mot.kielikone.fi/mot/metropolia/netmot.exe?motportal=80>. Luettu 16.4.2012.

Opinto-opas 2009. Metropolia ammattikorkeakoulu. Päivitetty 23.7.2009. Verkkodokumentti. <http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php?rt=index/nuoretJaAikuiset/SHK11S1&lang=fi> Luettu 1.12.2011.

Paavilainen, Riitta 2011. Hyvä Syntyminen. Power Point -esitys. 15.11.2011.

Puttonen, Johanna 2009. Hoitotyön opiskelijoiden ja mentoreiden arvioita opiskelijaohjauksesta. Pro gradu -työ. Kuopio: Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Saarikoski, Mikko 2002: Clinical learning environment and supervision – Development and validation of the CLES Evaluation Scale. Väitöskirja. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Sipponen, Minna 2009. Opiskelijaohjaus äitiys- ja lastenneuvolassa lähiohjaajien näkökulmasta. Pro gradu -työ. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vilka, Hanna – Airaksinen, Tiina 2003: Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
Vuorinen, Riitta – Eriksson, Elina – Meretoja, Riitta 2005. Hoitotyön ohjatun harjoittelun sisältö, edellytykset ja vaikutukset – systemoitu kirjallisuuskatsaus. *Hoitotiede*. 5/2005. 270–281.

Warren Diana 2010. Facilitating pre-registration nurse learning: a mentor approach. *British Journal of Nursing*. 21/2010. 1364–1367.

Kysymykset harjoittelussa oleville opiskelijoille

Kysymykset opiskelijoille

1. Mikä on ikäsi?_____
  2. Mikä on sukupuolesi?_____
  3. Onko meneillään oleva harjoittelujakso ensimmäinen vai toinen synnytysaliharjoittelusi?_____
  4. Kuinka paljon sinulla on takana tämänhetkistä harjoittelujaksoasi?_____
-
1. Millaista sisältöä harjoittelunohjauksen käsikirjassa tulisi olla, jotta se palvelisi myös opiskelijaa?
  2. Mitä haluaisit ohjaajan tietävän opiskelijan ohjaamisesta?
  3. Minkälainen käsikirja olisi helposti käytettävissä synnytysosastolla?
  4. Mitkä asiat koet vaikeaksi ohjaustilanteissa?
  5. Millainen käsikirja voisi ratkaista mahdollisia ohjaukseen liittyviä ongelmia?
  6. Mitä muuta haluaisit sanoa käsikirjaan tai ohjaukseen liittyen?

Kysymykset ohjaajille

Kysymykset ohjaajille

1. Mikä on ikäsi?_____
2. Mikä on sukupuolesi?_____
3. Kuinka monta vuotta olet tehnyt kättilön töitä?_____
4. Kuinka monta kättilöopiskelijaa ohjaat synnytyssalutyöhön vuodessa?_____
5. Toimitko opiskelijavastaavana osastollanne?_____

1. Millaista sisältöä toivoisit harjoittelunohjauksen käsikirjaan?
2. Mitä haluaisit opiskelijan tietävän ohjaamisesta?
3. Minkälainen käsikirja olisi helposti käytettävissä osastollanne?
4. Mikä on mielestäsi vaikeaa opiskelijan ohjaamisessa?
5. Millainen käsikirja voisi ratkaista mahdollisia ohjaukseen liittyviä ongelmia?
6. Mitä muuta haluaisit sanoa käsikirjaan tai ohjaukseen liittyen?

Kysymykset harjoittelun suorittaneille opiskelijoille

Kysymykset opiskelijoille

1. Mikä on ikäsi? _____
2. Mikä on sukupuolesi? _____
3. Oliko Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla suorittamasi harjoittelu ensimmäinen vai toinen synnytyssaliharjoittelusi? _____

1. Millaista sisältöä harjoittelunohjauksen käsikirjassa tulisi olla, jotta se palvelisi myös opiskelijaa?

2. Mitä haluaisit ohjaajan tietävän opiskelijan ohjaamisesta?

3. Minkälainen käsikirja olisi helposti käytettävissä Hyvinkään sairaalan synnytysosastolla?

4. Mitkä asiat koet vaikeiksi ohjaustilanteissa?

5. Millainen käsikirja voisi ratkaista mahdollisia ohjaukseen liittyviä ongelmia?

6. Mitä muuta haluaisit sanoa käsikirjaan tai ohjaukseen liittyen?

Saatekirje osaston kättilöille ja opiskelijoille

Hyvä kyselyyn vastaaja,

olemme kaksi kolmannen vuoden kättilöopiskelijaa Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä aiheesta opiskelijan ohjaaminen synnytyssalutyöhön. Työmme on osa Hyvä syntymä -hanketta, jonka yhteistyökumppaneina toimivat Hyvinkään sairaala, Jorvin sairaala, Oulun yliopistosairaala, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos sekä Suomen Kättilöliitto. Tavoitteenamme on kehittää opiskelijaohjausta Hyvinkään sairaalan synnytyssosastolla. Tarkoituksena on luoda kättilöille ja kättilöopiskelijoille ohjauksen käsikirja.

Keräämme aineistoa käsikirjaa varten haastattelemalla kolmea kättilöä ja kahta kättilöopiskelijaa synnytyssosastolta. Osastonhoitaja Anna-Liisa Pyykönen on valinnut Teidät vastaamaan avoimeen kyselyymme. Kysymykset liittyvät opiskelijaohjaukseen osastollanne. Kyselyyn antamianne vastauksia tarvitsemme käsikirjaa suunnitellessamme, jotta sen sisällöstä tulisi osastollenne sopiva ja se parantaisi tarpeitanne vastaten opiskelijaohjauksen laatua. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista, ja voitte keskeyttää vastaamisen milloin tahansa.

Haastattelukysymyksiin vastaaminen vie Teiltä 5-15 minuuttia. Kysymyksiin vastattuasi pyydämme Teitä lähettämään vastauksenne sähköpostilla yhteyshenkilön osoitteeseen. Yhteyshenkilölle voitte tarvittaessa esittää kysymyksiä tutkimukseen liittyen.

Viimeinen vastauspäivämäärä on 25.1.2012.

Käsitlemme saamiamme vastauksia ehdottoman luottamuksellisesti. Henkilöllisyyttenne ei paljastu missään vaiheessa tutkimusta ja opinnäytetyöprosessia. Vastauksenne eivät tule julki sellaisenaan, vaan niitä käytetään apuna käsikirjan toteuttamisessa. Vastauksianne säilytetään salasanan takana ja ne hävitetään tutkimusprosessin päätyttyä. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Kiitämme Teitä jo etukäteen vastauksistanne sekä panoksestanne opinnäytetyömme hyväksi!

Ystävällisin terveisin,

Emmi Janatuinen

Metropolia AMK

Johanna Heino

Metropolia AMK

Saatekirje harjoittelun suorittaneille opiskelijoille

Hyvä kyselyyn vastaaja,

olemme kaksi neljännen vuoden kättilöopiskelijaa Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä aiheesta opiskelijan ohjaaminen synnytyssalutyöhön. Työmme on osa Hyvä syntymä -hanketta, jonka yhteistyökumppaneina toimivat Hyvinkään sairaala, Jorvin sairaala, Oulun yliopistosairaala, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos sekä Suomen Kättilöliitto. Tavoitteenamme on kehittää opiskelijaohjausta Hyvinkään sairaalan synnytyssosastolla. Tarkoituksena on luoda kättilöille ja kättilöopiskelijoille ohjauksen käsikirja.

Keräämme aineistoa käsikirjaa varten haastattelemalla kolmea kättilöä ja kahta kättilöopiskelijaa Hyvinkään sairaalan synnytyssosastolta. Lisäksi keräämme aineistoa Hyvinkään sairaalan synnytyssosastolla synnytyssaliharjoittelun suorittaneiden kättilöopiskelijoiden vastauksista. Syntymän hoidon opettaja Jaana Sillankorva on antanut yhteystietomme. Kysymykset liittyvät opiskelijaohjaukseen Hyvinkään sairaalan synnytyssosastolla. Kyselyyn antamianne vastauksia tarvitsemme käsikirjaa suunnitellessamme, jotta sen sisällöstä tulisi Hyvinkään sairaalan synnytyssosastolle sopiva ja se parantaisi heidän tarpeitaan vastaten opiskelijaohjauksen laatua. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista, ja voitte keskeyttää vastaamisen milloin tahansa.

Haastattelukysymyksiin vastaaminen vie Teiltä noin 30 minuuttia. Kysymyksiin vastatuksi pyydämme Teitä lähettämään vastauksenne sähköpostilla yhteyshenkilön osoitteeseen. Yhteyshenkilölle voitte tarvittaessa esittää kysymyksiä tutkimukseen liittyen.

Viimeinen vastauspäivämäärä on 27.2.2012.

Käsitlemme saamiamme vastauksia ehdottoman luottamuksellisesti. Henkilöllisyyttenne ei paljastu missään vaiheessa tutkimusta ja opinnäytetyöprosessia. Vastauksenne eivät tule julki sellaisenaan, vaan niitä käytetään apuna käsikirjan toteuttamisessa. Vastauksianne säilytetään salasanan takana ja ne hävitetään tutkimusprosessin päätyttyä. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Kiitämme Teitä jo etukäteen vastauksistanne sekä panoksestanne opinnäytetyömme hyväksi!

Ystävällisin terveisin,

Emmi Janatuinen

Metropolia AMK

Johanna Heino

Metropolia AMK

Suostumuskirje

Tutkittavan suostumus

Opinnäytetyö

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tieteelliseen tutkimukseen, jonka tarkoituksena on luoda kättilöille ja kättilöopiskelijoille ohjauksen käsikirja. Olen perehtynyt saatekirjeeseen ja minulla on ollut tilaisuus esittää siitä kysymyksiä. Olen saanut riittävät tiedot oikeuksistani, tutkimuksen tarkoituksesta ja sen toteutuksesta sekä tutkimuksen hyödyistä.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista. Tiedän, että vastauksiani käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta sivullisille. Tiedän, että vastaukseni säilytetään salasanan takana ja ne hävitetään tutkimusprosessin päätyttyä.

.....

Päivämäärä

.....

Tutkittavan nimi

.....

Allekirjoitus

Kutsu julkaisutilaisuuteen

TERVETULOA

Ohjaussuhdetta synnyttämässä -opiskelijaohjauksen oppaan
julkaisutilaisuuteen keskiviikkona 18.4.2012 klo 8.00.

Opinnäytetyö on osa Hyvä Syntymä -hanketta.

Terveisin kättilöopiskelijat
Emmi Janatuinen ja Johanna Heino

Oppaan arviointilomake

Ohjaussuhdetta synnyttämässä -opas opiskelijaohjaajille

ARVIONTILOMAKE

Päivämäärä ja kellonaika 18.4.2012 klo 8-9

Osasto: Hyvinkään sairaalan synnytysosasto

Opiskelijat: Emmi Janatuinen ja Johanna Heino

1. Minkälainen oppaan sisältö mielestäsi on?

2. Miten oppaan toteutustapa sopii osastollenne?

3. Miten arvioit oppaan hyödynnettävyyttä osastollanne?

Kiitos palautteesta!

Ohjaussuhdetta synnyttämässä -opas opiskelijaohjaajille

Ohjaussuhdetta synnyttämässä

Opas opiskelijaohjaajille

Emmi Janatuinen ja Johanna Heino
Metropolia Ammattikorkeakoulu 2012

1. Ohjaajien muistilista

Hyvä ohjaus:

- muista että olet harjoittelun ajan roolimalli opiskelijalle, hän oppii sinun esimerkkisi kautta
- pohdi tämänhetkistä ohjaushalukkuuttasi. Jos et haluaisi ohjata, opiskelija kyllä näkee sen.
- huomioi opiskelija kaikessa työskentelyssäsi. Voit käydä asioita myös jälkikäteen hänen kanssaan läpi.
- kunnioita opiskelijaa
- ole oma itsesi, se tekee ohjaussuhteesta vapautuneemman
- luota itseesi kaikessa mitä teet, silloin myös opiskelija voi luottaa sinuun
- kerro selkeästi opiskelijalle mitä tehdään ja miksi. Kaikki opiskelijat eivät osaa kysyä sitä erikseen.
- ole opiskelijan saatavilla
- älä ikinä pura turhautumistasi opiskelijaan
- vältä muokkaamasta opiskelijan käsityksiä synnytyssalilyöstä. Anna opiskelijan muodostaa omien kokemustensa perusteella käsityksensä siitä.

Tavoitteet harjoittelulle:

- keskustele harjoittelun alussa opiskelijan kanssa hänen osaamistasostaan. Tason ymmärtäminen on tärkeää erityisesti toisen jakson opiskelijoiden kohdalla.
- erota ensimmäisen ja toisen synnytyssaliharjoittelun osaamisvaatimukset toisistaan
- anna opiskelijalle sopivasti vastuuta

Harjoittelussa oppiminen:

- muista että opiskelijan oppiminen on etusijalla. Opiskelija ei hyödy epäolennaisista tehtävistä.
- pyri siihen, että opiskelija saa harjoittelun aikana oppia olemaan vuorovaikutuksessa ja huolehtimaan synnyttävästä naisesta ja ottamaan myös muut mukana olevat huomioon
- kärsivällisyytesi ja ymmärtäväisyytesi auttavat opiskelijaa oppimisessa
- anna opiskelijalle riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia oppimiseen
- oppiminen on opiskelijan omalla vastuulla, mutta voit omalta osaltasi tukea häntä oma-aloitteisuuteen

2. Näitä asioita opiskelijat miettivät harjoittelussa

Opiskelijat miettivät oppimisen lisäksi käytännön asioita harjoittelussa.

Ota seuraavat asiat esille opiskelijan kanssa keskustellessa:

- mitkä ovat osaston tavoitteet opiskelijoille?
- millaiset ovat osaston arvot?
- millaista hoitomallia osastolla toteutetaan?
- millainen on osaston tehtävänjako kättilöiden kesken?
- miten sairaala tukee harjoittelun onnistumista?
  - järjestääkö sairaala tarvittaessa majoituksen opiskelijoille?
  - millaiset bussiyhteydet sairaalalta on Hyvinkään keskustaan/ juna-asemalle?

3. Vuorovaikuta!

Kommunikaation toimivuus on pohja onnistuneelle ja antoisalle harjoittelulle.

Yhdessä työskenteleminen on mielekkäämpää, kun huomioit seuraavat asiat ohjauksessa:

Ohjaussuhde:

- ohjaussuhde perustuu vuorovaikutukseen opiskelijan ja ohjaajan välillä
- kiinnitä huomiota hyviin vuorovaikutustaitoihin, kuten ystävällisyyteen ja myönteisyyteen
- muista että opetustaitoihin kuuluvat järjestelytaidot, suhdetoiminta ja sovittelukyky
- hyvässä ohjaussuhteessa
  - ohjaaja tietää opiskelijan lähtötason, oppimistarpeet ja tavoitteet
  - ohjaaja tukee opiskelijaa tavoitteisiin pääsemisessä
  - turvataan ohjaussuhteen jatkuvuus
- jos synnytyssali työympäristönä asettaa haasteita monipuoliselle ohjaamiselle, keskustele asiasta opiskelijan kanssa.
- vuorovaikutus on molemminpuolista. Opiskelijalla on myös vastuu kommunikaation toimivuudesta.

Tavoitteet:

- ilmaise selkeästi opiskelijalle, ettei alussa tarvitse osata lähes mitään. Se lieventää opiskelijan jännitystä.
- voitte esimerkiksi kehittää yhdessä opiskelijan kanssa hänelle jokaiseen vuoroon pienen tavoitteen, jonka toteutumisesta voitte keskustella vuoron lopuksi, kuten
  - sisätutkimuksen tekeminen
  - supistustoiminnan tarkkailu
  - kumppanin tukeminen
  - synnyttäjän vastaanottaminen
  - ulkotutkimuksen tekeminen
- rohkaise opiskelijaa kysymään ja varmista, että opiskelija ymmärtää vastauksen. Kun opiskelija saa vastaukset kysymyksiinsä, se rohkaisee häntä kysymään lisää.

Palautteen anto:

- anna opiskelijalle rakentavaa palautetta säännöllisesti
  - rakentavan palautteenannon ohjeet
    - arvioi suoritusta, älä henkilöä
    - palautteen on pohjautettava aitoihin havaintoihin
    - hampurilaismalli: ensin hyvää, sitten kehittämistä vaativat asiat, lopuksi kannustusta
    - anna yksityiskohtaista palautetta
    - anna palautetta sellaisista asioista, joille palautteen saaja voi tehdä jotain
    - muista, että palaute on oma mielipiteesi, ei ehdoton totuus
- anna negatiivinen palaute aina kahden kesken, ei esimerkiksi synnyttäjän edessä. Poikkeuksena ovat tilanteet, jotka vaativat nopeaa puuttumista. Muista antaa negatiivinenkin palaute kaikissa tilanteissa rakentavasti.
- järjestä säännöllisesti kahdenkeskisiä juttutuokioita. Keskustelu auttaa opiskelijaa oppimisessa.
- pidä huolta opiskelijasta ja anna hänelle tunnustusta hyvin tehdyistä asioista

Muista, että aina tarvittaessa voit olla yhteydessä ohjaavaan opettajaan!

4. Opiskelijan tyytyväisyyteen voi vaikuttaa

Harjoittelu on opiskelijalle ainutlaatuinen ja mieleenpainuva kokemus. Seuraavilla asioilla ohjaaja voi osaltaan edesauttaa positiivisen harjoittelukokemuksen muodostumista:

- kohtele opiskelijoita yksilöllisesti. Muista että kaikki eivät ole samanlaisia ohjattavia, eikä se ole tarkoituskaan.
- orientoi opiskelijaa antamiisi tehtäviin. Kerro, miten tehtävä kuuluu tehdä, jotta opiskelija oppii jatkossa toimimaan itsenäisesti. Kertaa asioita tarvittaessa.
- käytä luovuutta ohjauksessasi. Ei ole vain yhtä tapaa opettaa asiaa.

Ohjaajan lisäksi muu henkilökunta voi vaikuttaa opiskelijan tyytyväisyyteen ilmapiirin ja asenteiden kautta. Opiskelija viihtyy harjoittelussa, kun:

- henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, miten opiskelija toivotetaan tervetulleeksi osastolle
- häntä kohdellaan hoitotiimin jäsenenä
- häntä kohdellaan tasa-arvoisena ihmisenä
- häntä kutsutaan omalla nimellä
- häntä tervehditään vuoron alussa
- muutkin kuin oma ohjaaja ovat kiinnostuneita hänestä

Muista, että olet itsekin ollut opiskelija. Minkälaiset asiat tekivät sinuun silloin vaikutuksen? Pyri kiinnittämään niihin asioihin huomiota omassa ohjauksessasi.

Opiskelijasta voi tulla joskus työtoverisi. Kohtele häntä siis ammatillisesti!

Vaikka ohjaus on vaativaa, se on parhaimmillaan antoisa kokemus ohjaajalle.

Tsemppiä! 😊